

**Auxiliar al manualului de istorie
pentru clasa a VI-a**

Caiet de lucru gratuit

Doina Burtea, Ghețau Gheorghe Florin, Liuba Sazon

ISTORIE

**CAIET DE LUCRU PENTRU
CLASA A VI-A**

28 de fișe de lucru

ISBN: 978-606-009-284-1

CUPRINS

Unitatea I. Călători și călătorii – Europa și Lumea Nouă.....	4
Fișa 1. Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu	4
Fișa 2. Marile descoperiri ale europenilor: drumuri și teritorii	6
Fișa 3. Lumea Nouă: cunoaștere, misionarism și exploatare	8
Unitatea II. Geneza spiritului modern	10
Fișa 4. Renașterea: geneza spiritului modern. Umanismul.....	10
Fișa 5. Leonardo da Vinci și Michelangelo Buonarroti	13
Fișa 6. Niccolò Machiavelli.....	16
Fișa 7. Giordano Bruno și Galileo Galilei	18
Fișa 8. William Shakespeare.....	20
Fișa 9. Reforma și Contrareforma	22
Fișa 10. Barocul.....	26
Fișa 11. Absolutismul.....	28
Fișa 12. Soliman Magnificul.....	31
Fișa 13. Ludovic al XIV-lea. Palatul de la Versailles.....	34
Fișa 14. Petru cel Mare.....	36
Unitatea III. Spre o nouă societate.....	39
Fișa 15. Revoluția Glorioasă.....	39
Fișa 16. Iluminismul – rațiune, drepturi, implicarea oamenilor în viața publică	42
Fișa 17. Montesquieu, J.J. Rousseau, Voltaire.....	44
Fișa 18. Viața cotidiană. Opinia publică în secolul al XVIII-lea	46
Fișa 19. Constituirea SUA. Declarația de Independență. Constituția.....	48

Fișa 20. Revoluția Franceză – de la supus la cetățean	50
Fișa 21. Declarația Drepturilor Omului și ale Cetățeanului	52
Fișa 22. Napoleon și răspândirea ideilor Revoluției Franceze în Europa.....	54
Fișa 23. Revoluția Industrială. Impactul în viața oamenilor	57
Unitatea IV. Secolul naționalităților	60
Fișa 24. Statele moderne: Revoluție și emancipare națională	60
Fișa 25. Anul 1848 în Europa.....	63
Fișa 26. Românii și modernitatea.....	65
Fișa 27. Formarea statelor naționale în secolul al XIX-lea: Germania	67
Fișa 28. Epoca Victoriană. La Belle Époque.....	69

Știi că...

- ...în mitologia greacă bolta cerească era susținută de umerii titanului Atlas?
- ...galerele au fost folosite până în secolul al XVII-lea când au fost înlocuite cu vasele cu pânze?
- ...vikingii au fost mari navigatori, exploratori, negustori și războinici? Ei construiau vase mici propulsate de vâsle și pânze, cu ajutorul cărora au ajuns chiar și în America (sec. al XI-lea).

Fig. 1. Corabie vikingă

I. Citește informațiile de mai jos și răspunde la cerințe.

Arabul Ibn Battuta (1304-1369) a fost cel mai important explorator din perioada medievală. Din 1325 și până în 1354 a parcurs numeroși kilometri vizitând Africa, Asia, dar și regiuni din Europa. A ajuns chiar și până în China. La revenirea în Maroc, pe plaiurile natale, Ibn Battuta a dictat aventurile sale unui scrib. Astfel, a apărut lucrarea *Rihla (Călătoria)*.

- „Am părăsit Tangerul, locul în care m-am născut, în ziua a doua din luna Rajab, în anul 725 de la Hegira (14 iunie, 1325), la vârsta de douăzeci și unu de ani, cu intenția de a realiza un pelerinaj la Mecca și la Mormântul Profetului (Mahomed), la Medina.“

Ibn Battuta, *Rihla (Călătoria)*

Fig. 2. Tanger (Maroc), punctul de unde a început aventura lui Ibn Battuta

1. Cât timp a călătorit Ibn Battuta? Ce locuri a vizitat?

2. Cum se numește cartea în care îți descrie aventurile?

3. De unde a început lunga sa expediție? Cu ce intenții a plecat?

II. Plan de călătorie

Împărțiți în grupe de patru-cinci elevi, realizați un plan de călătorie care să conțină:

- cel puțin câte o destinație propusă de fiecare membru al grupului;

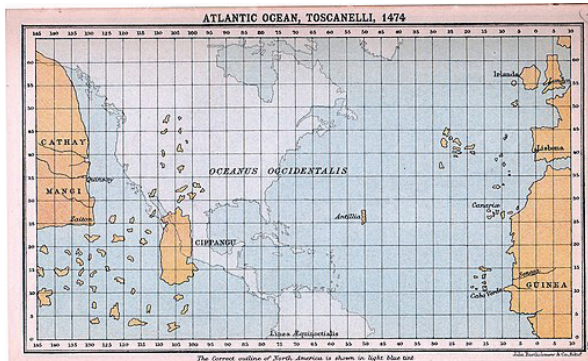
- perioada de timp alocată călătoriei;

- ordinea în care vor fi vizitate locurile pe care vreți să le vedeți;

- o listă cu ceea ce doriți să vizitați (muzee, palate, lăcașuri de cult, case memoriale etc.);

- mijloacele de transport alese precum și locurile de cazare.

III. În 1474, Paolo Toscanelli a trimis unui preot din Lisabona, Fernão Martins, cu care coresponda pe diverse teme, planul detaliat al unei călătorii spre Vest. Astfel, în viziunea savantului florentin, s-ar fi ajuns în Insulele Mirodeniilor. Planul său pornea de la ideea că Pământul este rotund. În plus, Toscanelli a făcut și o hartă a teritoriilor pe care un eventual explorator le-ar fi întâlnit dacă ar fi întreprins călătoria imaginată de el. Alăturat, se află o reproducere modernă a acestei hărți.

Cu ajutorul unui atlas geografic, compară această hartă cu una modernă și stabilește cât de exactă era imaginea lui Toscanelli despre lume. Ce se află în plus sau în minus pe harta lui Toscanelli?

FIȘA 2. MARILE DESCOPERIRI ALE EUROPENILOR: DRUMURI ȘI TERITORII

Știi că...

- ...numele statului sud-american Columbia provine de la numele lui Cristofor Columb?
- ...în SUA există o sărbătoare națională numită „Ziua lui Columb“ (12 octombrie)?
- ...denumirea de America a fost impusă de o serie de geografi printre care și celebrul Mercator?
- ...în urma expediției lui Magellan s-a descoperit diferența de fus orar?

I. Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

- „Noaptea învălui apoi oceanul. „Pinta“, cel mai bun velier al flotei, se afla în frunte. Cristofor Columb și un anume Rodrigo Sanchez, controlor al expediției, crezuseră că văd o lumină care se deplasa în tenebrele de la orizont, când matelotul Rodrigo, de pe Pinta, făcu să se audă strigătul «Pământ! Pământ!»“

Jules Verne, *Cristofor Columb*

1. În ce moment al zilei a fost descoperită America?

2. Care dintre cele trei nave se găsea „în frunte“?

3. Cine îl însoțea pe Columb în călătoria lui?

4. Ce membru al echipajului a văzut mai întâi Lumea Nouă?

II. Axa timpului

Scrie în tabelul alăturat numele personalităților reprezentate în imagini și precizează descoperirea geografică făcută de fiecare, precum și anul. Așază informațiile în ordine cronologică.

Fig. 1. Statuia lui Cristofor Columb din Barcelona (Spania)

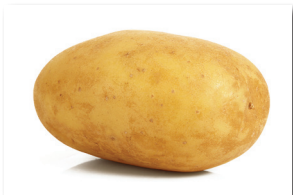
Fig. 2. Statuia lui Bartolomeo Diaz din Cape Town (Africa de Sud)

Fig. 3. Statuia lui Fernando Magellan din Punta Arenas (Chile)

Numele	Descoperirea	Anul

III. Bifează planta care nu este originară din America.

IV. În care dintre imaginile de mai jos nu este reprezentat un instrument de navigație? Bifează răspunsul corect.

V. Alege varianta corectă unind printr-o săgeată cifra cu litera potrivită.

1. Galera este o:
 - a. corabie cu pânze.
 - b. corabie cu vâsle și pânze.
2. Caravela este o:
 - a. corabie cu pânze.
 - b. corabie cu vâsle și pânze.
3. Busola este un:
 - a. instrument de navigație.
 - b. instrument astronomic.

FIȘA 3. LUMEA NOUĂ: CUNOAȘTERE, MISIONARISM ȘI EXPLOATARE

Știi că...

...ciocolata a fost inventată de azteci, iar denumirea ei provine din cuvântul aztec *ciocolatl*?

...termenul tomată provine din aztecul *tomatl*?

I. Citește textele și răspunde la cerințe.

A. „Insula Espanola (Haiti) a fost întâia unde (...) s-au așezat creștinii și au răvășit mari pustiri și au nimicit pe localnici. Și această insulă a fost (...) ruinată și lăsată fără locuitori. Și au început cu aceea că le-au luat indienilor femeile și copiii. (...) Creștinii îi băteau cu pumnii, cu bicele și cu bețele (...). Creștinii, cu caii, săbiile și lăncile lor se aruncară asupra lor și săvârșiră pretutindeni măceluri și cruzimi.”

Bartolomé de Las Casas, *Scurtă istorie a distrugerii Indiilor*

B. „Și te uită curios cititor câte orașe și sate locuite de spanioli se află în aceste părți ale căror nume nu ți le voi spune acum fiindcă vreau să acord atenție episcopilor, care sunt zece, fără importantul arhiepiscop al orașului Mexico. Vezi și bisericile, catedralele și mănăstirile în care există călugări dominicani, franciscani și augustinieni; uită-te ce spitale există. (...) Datorăm multe mulțumiri lui Dumnezeu și Sfintei Fecioare Maria, pentru că ne-au permis să cucerim acest tărâm unde înflorește creștinismul.”

Bernal Diaz del Castillo, *Adevărata istorie a cuceririi Noii Spanii*

1. Cum prezintă sursa A cuceririle spaniolilor? Dar sursa B?

2. Compară cele două surse. Care este mai aproape de adevăr?

3. Pornind de la cele două surse, scrie în tabelul de mai jos efectele cuceririlor spaniole în America. Caută în mediul on-line mai multe detalii.

Efecte pozitive	Efecte negative

II. Studiază cu atenție harta de mai jos și alege varianta corectă de răspuns.

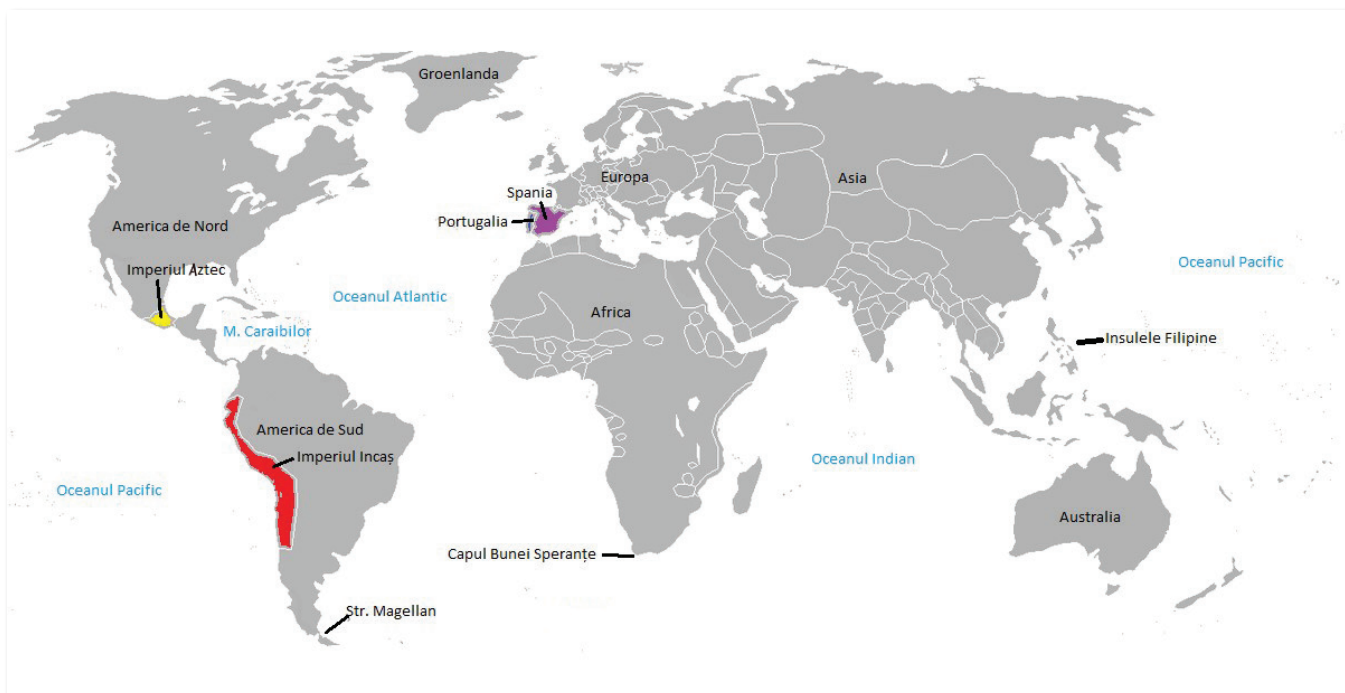

Fig. 1. Lumea în jurul anului 1500

1. Imperiul Incaș se găsea în:

a. America de Nord

b. America de Sud

2. Imperiul Aztec se găsea în:

a. America de Nord

b. America de Sud

3. Spania se găsește în:

a. Africa

b. Europa

4. Portugalia se găsește în:

a. Africa

b. Europa

5. Strâmtoarea Magellan a fost descoperită de:

a. Cristofor Columb

b. Fernando Magellan

6. Capul Bunei Speranțe a fost depășit de:

a. Vasco da Gama

b. Bartolomeo Diaz

FIȘA 4. RENAȘTEREA: GENEZA SPIRITULUI MODERN. UMANISMUL

Știi că...

...noțiunea de Renaștere datează, de fapt, din secolul al XIX-lea, când a fost preluat un concept mai vechi, folosit de istoricul de artă Giorgio Vasari (1511-1574)?

...unii umaniști au gândit și modele ideale de organizare a societății, precum omul de stat englez Thomas Morus în lucrarea sa intitulată *Utopia*?

...cel care a observat pentru prima dată, în 1610, inelele lui Saturn a fost Galileo Galilei, dar acesta le-a confundat cu niște planete?

Fig. 1. Giovanni Boccaccio, umanist italian, autorul „Decameronului“

Fig. 2. Francois Rabelais (1494-1553), personalitate reprezentativă a Renașterii

I. Ajută steaua să-și completeze colțurile, utilizând informațiile din manual.

II. Urcă pasagerii în barca potrivită, utilizând săgețile! Nu uita să înmânezi fiecăruia bagajul, în același mod! Poți utiliza culori diferite.

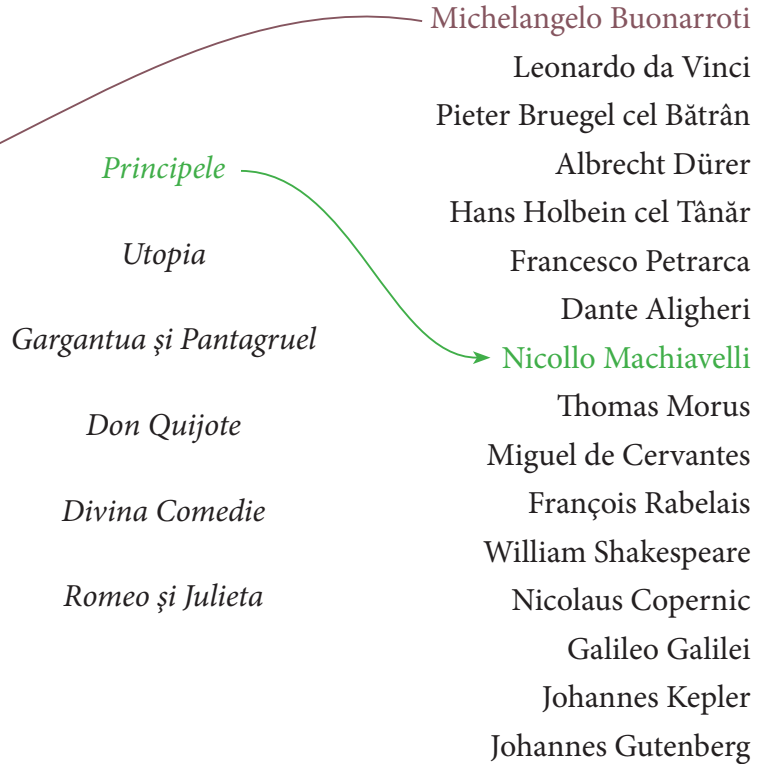
Artă

Știință și tehnică

Literatură

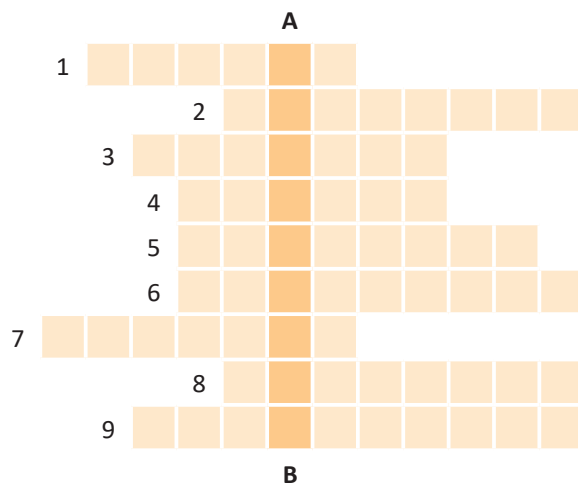

III. O furtună puternică stârnește valuri uriașe. Ca să îmbuneze oceanul, călătorii trebuie să descifreze rebusul alăturat. Ajută-i și tu!

Vertical A-B: Mișcare social-politică și culturală de la sfârșitul Evului Mediu, caracterizată prin admirația față de Antichitatea greco-romană

Orizontal:

1. Giorgio... – istoric de artă care dă numele perioadei de la sfârșitul Evului Mediu
2. ...da Vinci – s-a remarcat în pictură, inginerie, matematică, anatomie umană
3. Curent de idei, specific perioadei, ce s-a preocupat de crearea „omului nou“
4. Țară în care ia naștere această mișcare social-politică și culturală de la sfârșitul Evului Mediu
5. Instituție criticată de cei care doreau să creeze „omul nou“, la sfârșitul Evului Mediu
6. Johannes... – prin invenția sa, cunoștințele s-au răspândit cu repeziciune în toată Europa
7. ...Galilei – a fost primul care a observat inelele lui Saturn
8. Conducător politic care se implică în sprijinirea artiștilor, scriitorilor și oamenilor de știință, la sfârșitul Evului Mediu; numele lucrării lui Niccolò Machiavelli (nearticulat)
9. Un domeniu în care s-a manifestat acest curent a fost...

IV. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Nu pot trece sub tăcere pe aceia care, măcar că nu se deosebesc întru nimic de ultimul cârpaci, totuși se mândresc grozav cu un titlu zadarnic de noblețe; își arată în fiecare colț chipuri sculptate sau pictate de-ale strămoșilor lor, cu străbunele lor titluri. Ei înșiși nu prea se deosebesc de statuile mute, ba sunt chiar mai lipsiți de duh decât chipurile acestea cu care se fălesc.”

Erasmus din Rotterdam, *Elogiul nebuniei sau discurs spre lauda prostiei*

B. „Așa, deci, învață științele vremii tale, artele liberale [gramatica, retorica, logica] și geometria, aritmetica și muzica, învață toate canoanele astronomicești și nu te teme de astrologia prezicătoare, căci nu este decât înșelătoare închipuire. Și mai vreau să știi pe de rost toate acele paragrafe atât de frumoase din codurile dreptului. Iar despre cunoașterea ce ține de natură, vreau să o cercetezi cu multă băgare de seamă... nimic să nu-ți rămână necunoscut.”

François Rabelais, *Gargantua și Pantagruel*

1. Care este opinia autorului despre nobili, conform textului din sursa A?

2. Menționează disciplinele pe care trebuiau să le învețe Pantagruel, conform sursei B.

3. De ce Pantagruel trebuia să nu se teamă de astrologie, conform sursei B?

4. Cum trebuia să studieze natura Pantagruel, conform sursei B?

V. Scrie A (Adevărat) sau F (Fals) în dreptul fiecărei afirmații de mai jos. Reformulează enunțurile false astfel încât ele să fie adevărate.

- a) Renașterea s-a răspândit în secolele XIV-XVII.
- b) Umaniștii au admirat cultura medievală.
- c) Dezvoltarea orașelor a favorizat Renașterea.
- d) Miguel de Cervantes a scris romanul *Don Quijote de la Mancha*.
- e) Arta Renașterii a apărut în Franța, în secolul al XIV-lea.

Fig. 3. Miguel de Cervantes (1547-1616), simbol al literaturii speciale

FIȘA 5. LEONARDO DA VINCI ȘI MICHELANGELO BUONARROTI

Știi că...

- ...la construirea castelelor de pe Valea Loarei (Franța) a contribuit și Leonardo da Vinci?
- ...în Franța, Renașterea a cunoscut perioada ei de maximă înflorire în timpul regelui Francisc I?
- ...Capela Sixtină era locul în care se țineau conclavurile (adunările) cardinalilor pentru alegerea unui nou papă?

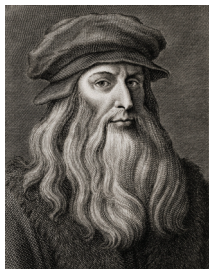

Fig. 1. Leonardo da Vinci (1452-1519), important reprezentant al Renașterii italiene

Fig. 2. „Cina cea de Taină“, pictură murală, Mănăstirea Santa Maria delle Grazie, Milano

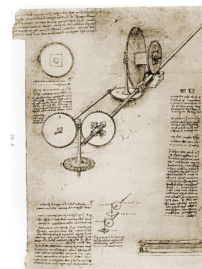

Fig. 3. Pagină de caiet, aparținând lui da Vinci, cu însemnări și desene reprezentând un mecanism

I. Scrie în spațiul de mai jos trei întrebări pe care vrei să le adresezi colegilor tăi despre Leonardo da Vinci și Michelangelo Buonarroti. Pentru fiecare întrebare, scrie și răspunsul.

II. Scrie, în aproximativ cincisprezece rânduri o scrisoarea adresată lui Leonardo da Vinci sau lui Michelangelo Buonarroti în care să-i expui motivele pentru care îl admiri. În realizarea scrisorii, ai grijă la așezarea în pagină, la formulele de adresare potrivite și la ortografie.

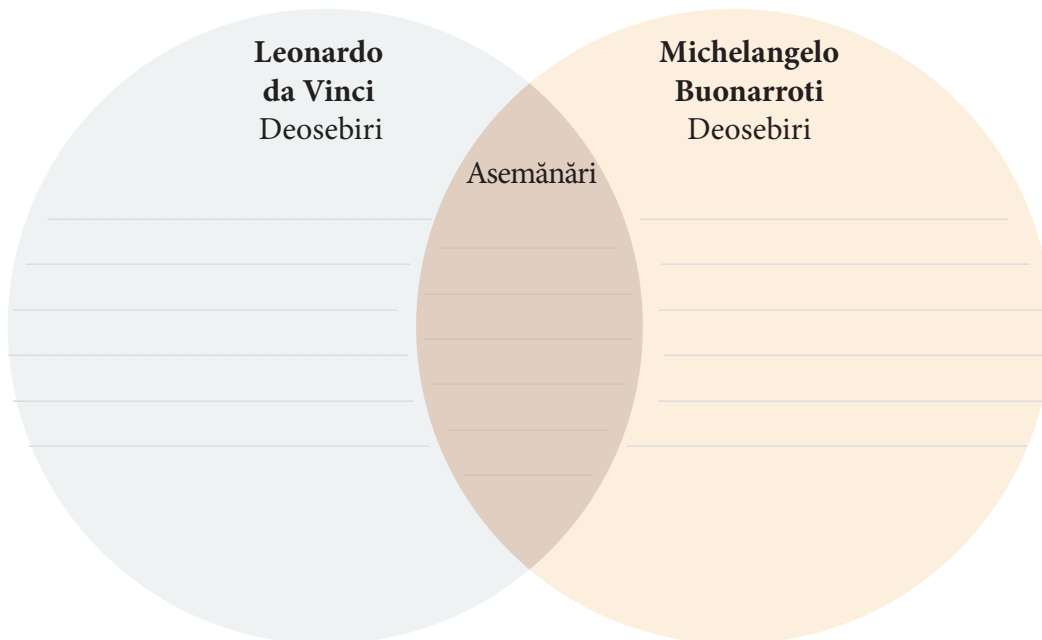
IV. Completează diagrama Venn de mai jos, evidențiind asemănările și deosebirile dintre cei doi reprezentanți ai Renașterii italiene, în ceea ce privește preocupările și creațiile lor.

Fig. 7. Leonardo da Vinci, „Sfânta Ana, Fecioara și Pruncul cu mielul“, Muzeul Luvru din Paris

Fig. 8. „David“, operă a lui Michelangelo, expusă în Piața Signoriei din Florența

Știi că...

...numele lui Niccolo Machiavelli este cunoscut celor mai mulți datorită expresiei: „Scopul scuză mijloacele”? De asemenea, înțelesul termenului „machiavelic”, făcându-se referire la aceeași expresie, înseamnă: duplicitar, fals, fariseic, fățarnic, ipocrit, mincinos, perfid, prefăcut, șiret, viclean?

...Niccolo Machiavelli a terminat tratatul *Principele* pe 10 decembrie 1513, după numai zece luni de lucru?

...Leonardo da Vinci și Niccolo Machiavelli au alcătuit un plan de a folosi apa pentru a câștiga în război, prin devierea râului Arno?

Fig. 1. Niccolo Machiavelli, statuie din curtea galeriei Uffizi din Florența, Italia

Fig. 2. Portretul lui Niccolò Machiavelli, de Santi di Tito

Fig. 3. Niccolo Machiavelli (1469-1527) împreună cu Cesare Borgia, om politic și cardinal spaniol. Machiavelli l-a dat pe Borgia ca un exemplu al noului lider în lucrarea „Principele”.

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

- A. „Așadar, acela care într-un stat nou socotește că este necesar să se asigure împotriva dușmanilor, să-și câștige prieteni, să învingă fie prin forță, fie prin înșelăciune, să se facă iubit și temut de popor, urmat și respectat de soldați, să-i nimicească pe aceia care pot sau trebuie să-i dăuneze, să înnoiască prin legiuiri noi vechile orânduiri, să fie sever și recunoscător, mărinimos și darnic, să nimicească armata necredincioasă, să-și alcătuiască o alta, să-și păstreze prietenia regilor și a principilor în așa fel încât aceștia să-i facă bucuros favoruri sau să-i facă răul cu teamă, acela, așadar, care socotește că toate acestea sunt necesare, nu va găsi o pildă mai apropiată și mai convingătoare decât faptele acestui om.”

Niccolo Machiavelli – despre Cesare Borgia, *Principele*

1. Care dintre calitățile admirate de Machiavelli la Cesare Borgia sunt valabile și astăzi? Motivează alegerea făcută.

- B. „Un stăpânitor înțelept nu poate și nici nu trebuie să-și țină cuvântul atunci când acesta s-ar întoarce împotriva lui și când motivele care l-au făcut să promită un lucru au încetat a mai exista. Iar dacă oamenii ar fi cu toții buni, preceptul meu n-ar fi bun, dar întrucât sunt răi și nu-și țin cuvântul dat, nici tu nu trebuie să-l ții față de ei. De altfel, un principe are întotdeauna la îndemână tot felul de motive îndreptățite, care-i îngăduie să-și calce cuvântul sub aparențe cinstite.”

Niccolo Machiavelli – despre arta guvernării, *Principele*

1. De ce crezi că Machiavelli susține că un conducător poate să-și încalce cuvântul dat?

2. Care este opinia ta referitoare la argumentele lui Machiavelli?

C. „Un principe trebuie să aibă o singură țintă și un singur gând și să considere că știința cea mai potrivită pentru el este aceea a războiului, a organizării și disciplinei pe care acesta le cere [...]. Și ea este atât de însemnată, încât nu numai că îi menține puternici pe aceia care s-au născut principi, dar de multe ori îi înalță la această treaptă pe aceia care sunt oameni simpli.”

Niccolo Machiavelli – despre datoria unui principe în privința războiului, *Principele*

1. Care este știința cea mai potrivită unui principe?

2. Care este motivul pentru care Machiavelli susține această idee?

II. Caută pe internet lucrarea *Principele*, de Niccolo Machiavelli, și realizează o listă cu cel puțin zece idei despre metodele de conducere a unui stat.

III. Completează schema de mai jos.

	A fost: _____ _____	
În timpul său, în Italia: _____ _____	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; display: inline-block;"> <p style="text-align: center;">Niccolo Machiavelli</p> </div>	A scris: _____ _____ _____
	Aflat în slujba Republicii Florența a făcut: _____ _____	

FIȘA 7. GIORDANO BRUNO ȘI GALILEO GALILEI

Știi că...

...adevăratul nume a lui Giordano Bruno era Filippo, dar și-a luat prenumele Giordano când a devenit călugăr dominican în Mănăstirea San Domenico din apropierea orașului Napoli?

...în anul 1979, papa Ioan Paul al II-lea a înființat o comisie care să studieze procesul lui Galileo Galilei? În 1983, comisia a ajuns la concluzia că Galileo nu ar fi trebuit să fie condamnat, iar la recomandarea acesteia, în 1984, Vaticanul a publicat toate documentele referitoare la procesul lui Galileo.

...în cazul lui Giordano Bruno, papa Ioan Paul al II-lea și-a exprimat „profunda durere“, regretând eroarea comisă prin condamnarea la moarte?

...lucrarea lui Galileo Galilei – „Dialog despre cele două mari sisteme ale lumii“ – era organizată sub forma unei lungi discuții între doi oameni (unul care aducea argumente pentru sistemul copernican, iar altul pentru sistemul ptolemeic) și a fost scrisă și publicată în limba italiană, devenind primul exemplu din Europa în care o lucrare științifică majoră se scria în limba națională?

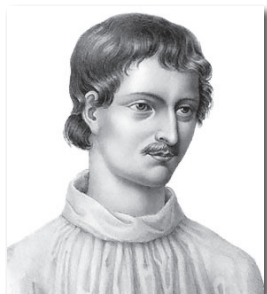

Fig. 1. Giordano Bruno
(1548-1600)

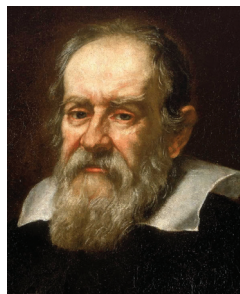

Fig. 2. Galileo Galilei
(1564-1642)

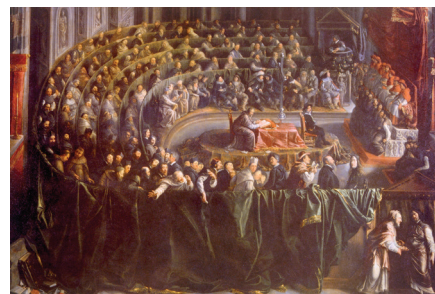

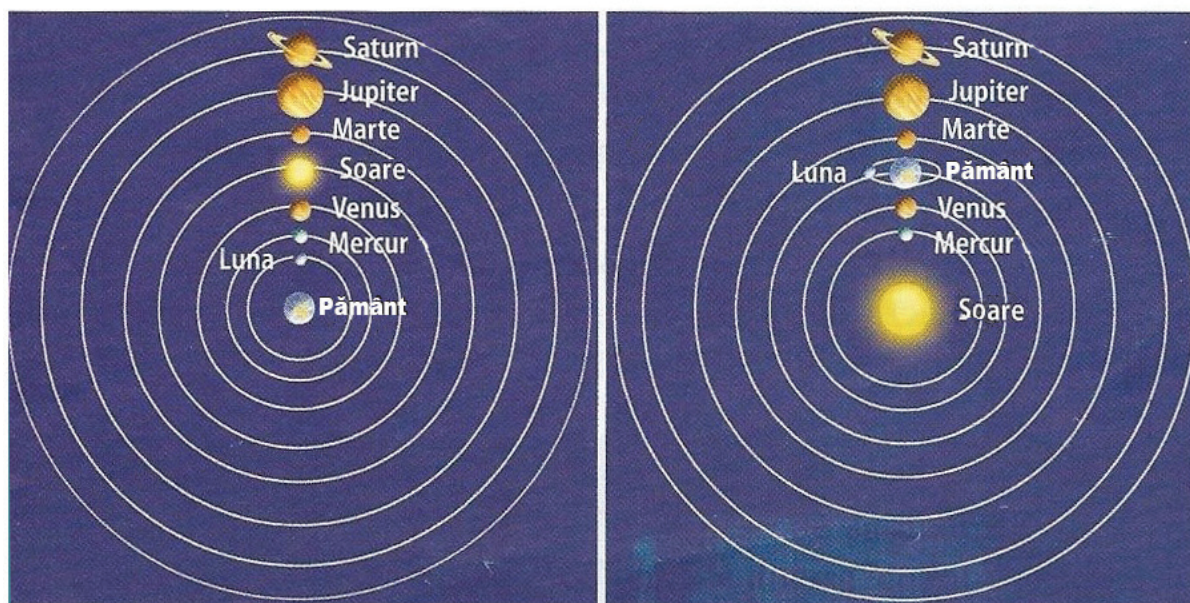
Fig. 3. Galileo în fața
Inchiziției Romane

I. Realizează o listă cu cel puțin trei site-uri de pe internet referitoare la fiecare dintre următoarele personalități: Giordano Bruno, Galileo Galilei, Ptolemeu și Nicolaus Copernic.

II. Alcătuieste un glosar în care să explici termenii noi pe care i-ai învățat în această lecție.

III. Compară cele două personalități studiate și identifică cel puțin două asemănări și două deosebiri între acestea.

IV. Privește imaginile de mai jos și realizează, în echipă cu colegii tăi, o machetă a celor două modele de reprezentare a Sistemului Solar (poți folosi materiale reciclabile sau plastilină). Prezintă asemănările și deosebirile dintre ele.

FIȘA 8. WILLIAM SHAKESPEARE

Știi că...

- ...Renașterea în Anglia mai poartă și denumirea de Epoca Elisabetană?
- ...un foarte cunoscut renașcentist englez a fost filosoful Francis Bacon?
- ...Shakespeare a îmbogățit limba engleză cu aproximativ 300 de cuvinte și zeci de fraze binecunoscute?

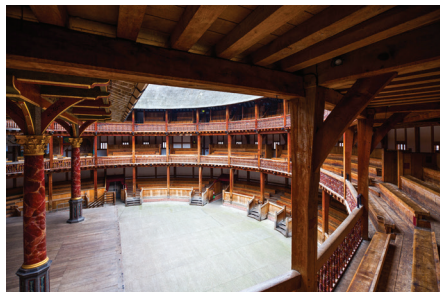

Fig. 1. Teatrul Globe, reconstruit cu aceleași materiale și tehnici conform originalului

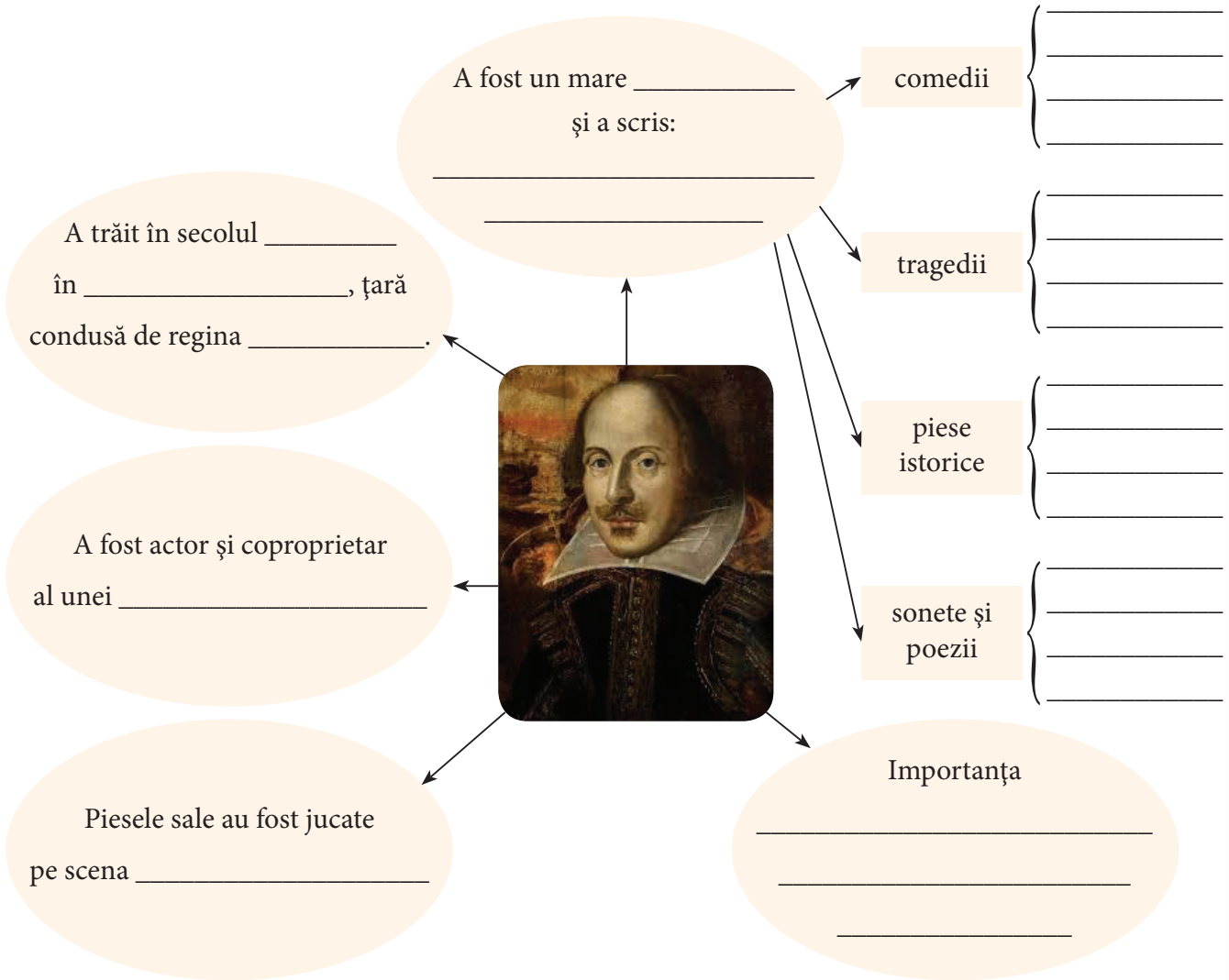
Fig. 2. William Shakespeare (1564-1616)

I. Realizează o listă cu cel puțin trei site-uri de pe internet referitoare la opera lui William Shakespeare.

II. Alcătuieste un glosar în care să explici termenii noi pe care i-ai învățat în această lecție.

III. Consultă resursele web identificate de tine și realizează o axă a timpului pe care să treci cel puțin cinci din operele lui Shakespeare, în ordinea în care au fost scrise.

IV. Completează schema de mai jos cu informații despre William Shakespeare.

V. Alege din lista dată numele pieselor de teatru, reprezentate în imaginile de mai jos, și scrie-le pe spațiul special marcat de sub fiecare imagine.

Hamlet, Cum vă place, Romeo și Julieta, Furtuna, Othello, Regele Lear

FIȘA 9. REFORMA ȘI CONTRAREFORMA

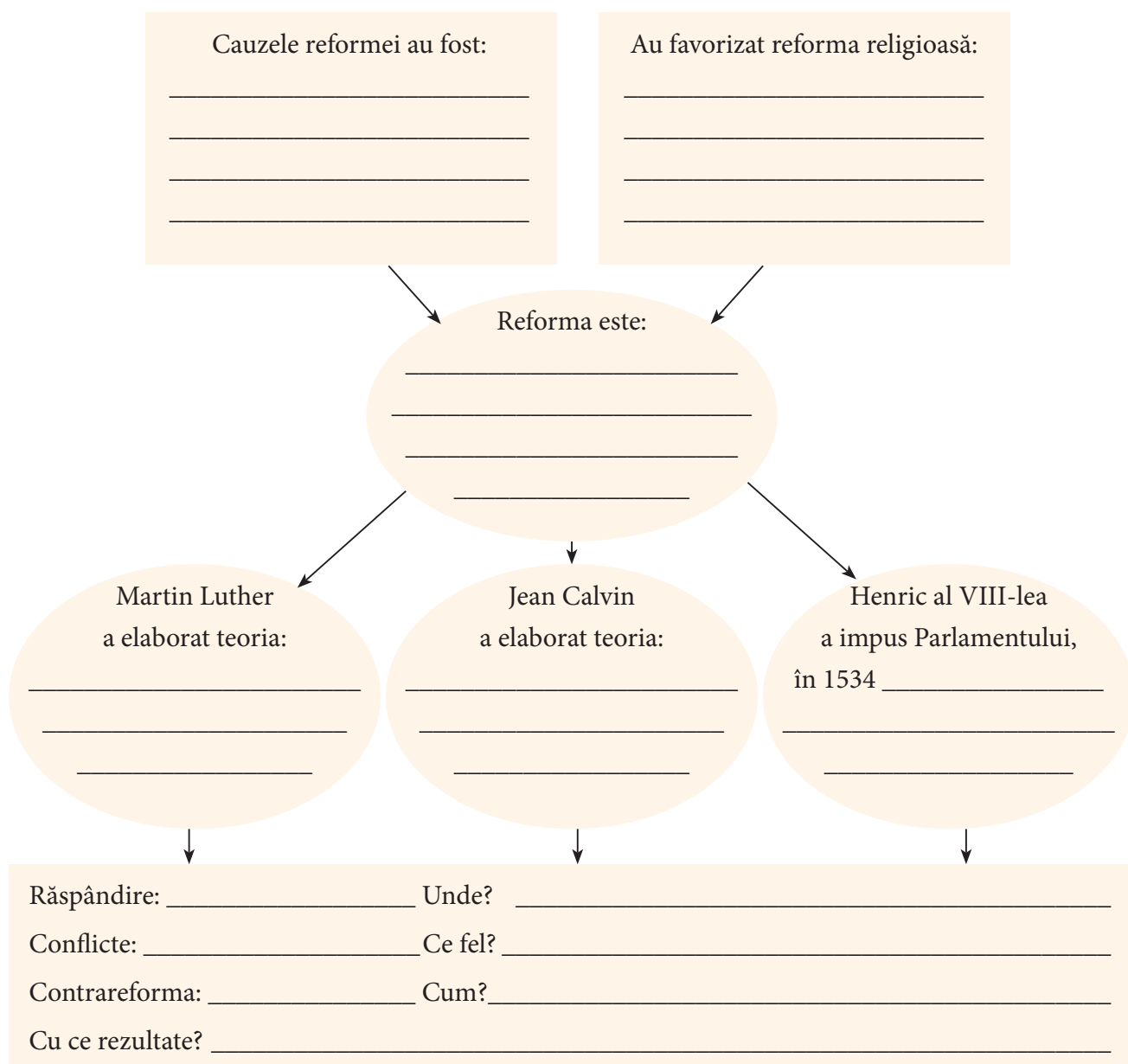
Știi că...

...existau indulgențe prin care se reducea timpul petrecut de sufletul celui decedat în Purgatoriu?

...Henric al VIII-lea a decis ruperea legăturilor cu Biserica Catolică deoarece nu i s-a admis anularea căsătoriei cu Ecaterina de Aragon?

...un conflict religios și politic, deosebit de sângeros, a fost masacrul din Noaptea Sfântului Bartolomeu (23/24 august 1572), când catolicii au ucis un număr mare de protestanți în Franța?

I. Completează diagrama de mai jos.

II. Privește harta de mai jos și notează statele în care s-au răspândit luteranismul, calvinismul și anglicanismul.

• Notează care sunt teritoriile în care a acționat Contrareforma.

Fig. 1. Harta răspândirii Reformei și Contrareformei în Europa de Vest (secolul al XVI-lea)

III. Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 2. Catedrala din Wittenberg, pe ușa căreia Luther a afișat cele „Nouăzeci și cinci de teze“ (1517)

- „21. Prin urmare, acei predicatori ai indulgențelor greșesc, deoarece spun că prin indulgențele papei omul este eliberat de orice pedeapsă și mântuit...
27. Ei le predică oamenilor, spunându-le că îndată ce bănușul zăngănește în cutia de bani, sufletul zboară afară [din Purgatoriu]...
32. Ei vor fi condamnați pentru veșnicie, împreună cu învățătorii lor, care se cred ei înșiși siguri de propria mântuire, pentru că au scrisori de iertare.“

Martin Luther, *Cele nouăzeci și cinci de teze*, 1517

a) Ce predicau preoții care vindeau indulgențele?

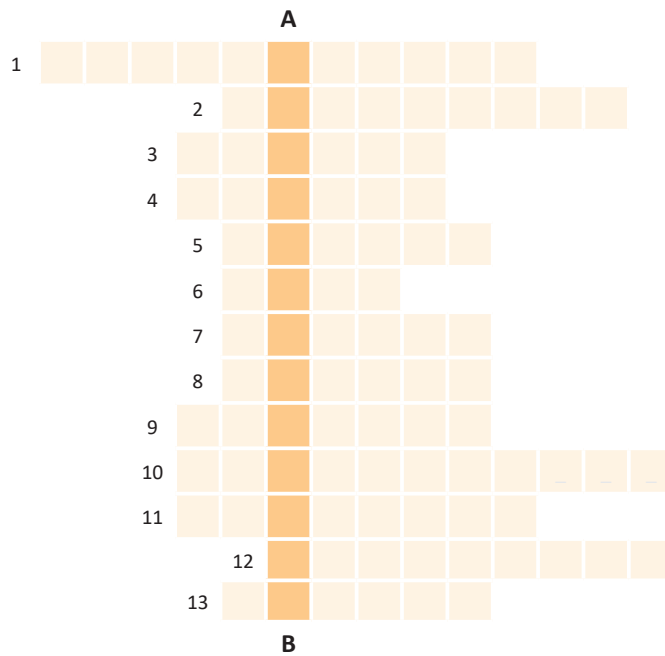
b) Care ar fi fost consecința cumpărării indulgențelor de către oameni în opinia lui Martin Luther?

c) Găsește un sinonim pentru *indulgențe*.

d) De ce crezi că avea loc comerțul cu indulgențe?

IV. Completează rebusul alăturat cu ajutorul definițiilor de mai jos. Vei descoperi pe verticala A-B numele mișcării care îți propunea să readucă protestanții sub autoritatea papei.

1. Numele religiei protestante care îl admite pe regele Angliei ca șef al bisericii
2. Urmări negative ale răspândirii Reformei religioase
3. Numele regelui care a inițiat reforma bisericii din Anglia
4. Martin..., numele teologului care a protestat față de comerțul cu indulgențe
5. Stat în care s-au răspândit ideile lui Jean Calvin
6. Conducătorul Bisericii Catolice
7. Conciliul de la... a adoptat măsuri pentru refacerea prestigiului Bisericii Catolice
8. Ordinul... a avut un rol important în răspândirea și consolidarea catolicismului
9. Numele fenomenului cu caracter religios, ideologic și social-politic, care a dus la scindarea Bisericii Catolice, rezultând noi culte creștine
10. Numele sub care au mai fost cunoscute noile culte creștine care au rezultat din scindarea Bisericii Catolice
11. Spațiu în care s-au răspândit prima dată ideile lui Luther
12. Scopul credinței și al faptelor bune, conform concepțiilor lui Luther (articulat)
13. Jean..., numele celui care a răspândit religia protestantă în Franța

V. Descrie în maximum cinci enunțuri modalitățile adoptate de Conciliul de la Trento în vederea consolidării catolicismului.

Fig. 3. Martin Luther (1483-1546) a criticat comerțul cu indulgențe

Fig. 4. Jean Calvin (1509-1564) susținea teoria predestinării

Fig. 5. Henric al VIII-lea al Angliei a devenit conducătorul Bisericii Anglicane după ce a fost adoptat „Actul de Supremație“ (1534)

Știi că...

...creația muzicală a compozitorului german Johann Sebastian Bach aparține barocului?

...compozitorul venețian Antonio Vivaldi a fost, de fapt, preot căruia i se spunea „preotul roșu”, din pricina culorii părului său?

...Rembrandt (1606-1669), unul dintre cei mai mari pictori din istoria artei, aparține, alături de Rubens, Epocii de aur olandeze?

I. Privește harta și notează teritoriile în care s-a răspândit barocul după Conciliul de la Trento.

Fig. 1. Răspândirea barocului în Europa, în secolul XVII, în țările catolice, în care s-a declanșat Contrareforma. Franța a răspuns cu moderație curentului, dezvoltând clasicismul.

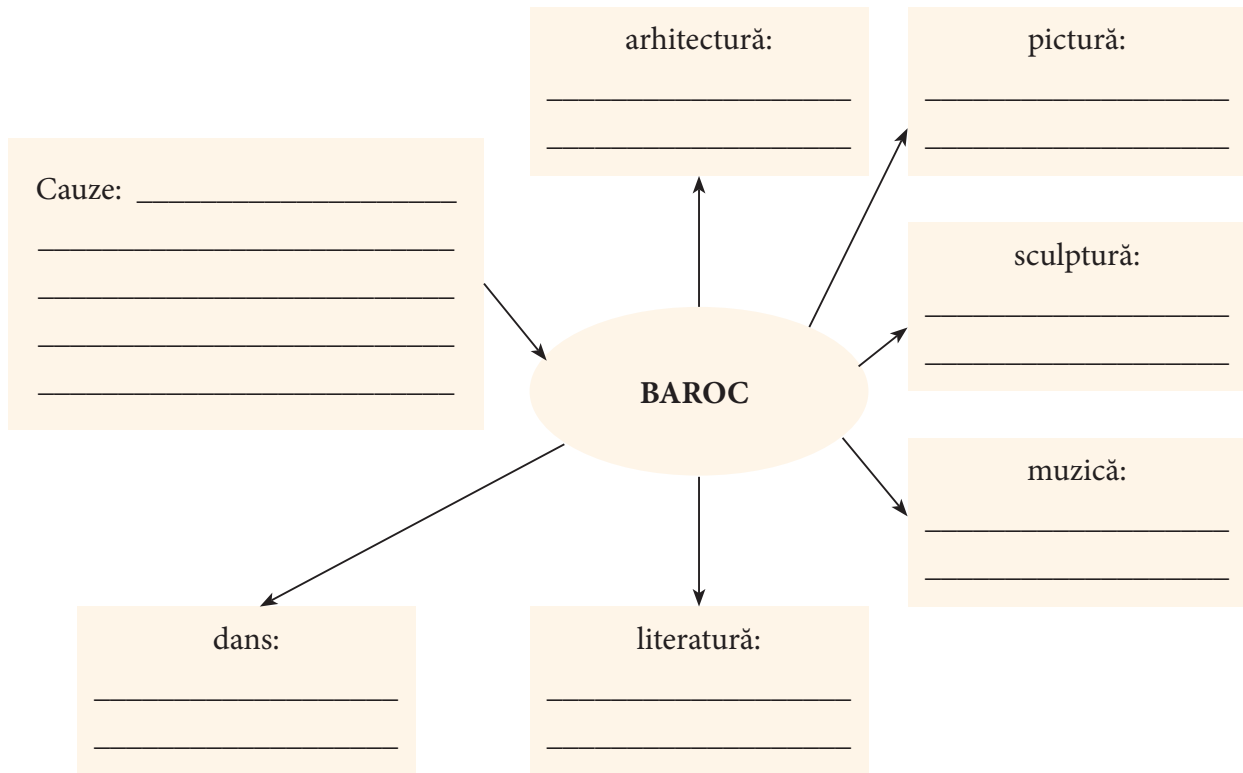
Fig. 2. „Înălțarea crucii”, tablou realizat de Rubens (1577-1640), cel mai mare pictor al stilului baroc.

Planurile multiple, culorile vibrante, tonurile violente și contrastante sunt specifice picturii sale.

Fig. 3. Antonio Vivaldi (1678-1741), compozitor italian, cel mai de seamă reprezentant al barocului muzical venețian

II. Completează diagrama de mai jos cu elementele potrivite.

III. Scrie A (Adevărat) sau F (Fals) în dreptul fiecărei afirmații de mai jos, apoi reformulează-le pe cele false, astfel încât ele să devină adevărate.

a) Barocul a fost o manifestare a Reformei protestante. ■

b) Opera a fost o manifestare a stilului baroc în muzică. ■

c) Barocul s-a manifestat în Europa de Vest. ■

d) O caracteristică a barocului este simplitatea detaliilor. ■

e) Barocul a dus la nașterea comediei-balet. ■

Știi că...

- ...monarhia absolută a pus capăt relațiilor vasalice?
- ...dezvoltarea orașelor a dus la înființarea primelor burse de mărfuri, societăți de asigurare, societăți pe acțiuni și companii comerciale?
- ...prima persoană de sex feminin care a purtat un ceas de mână a fost regina Elisabeta I, în 1571?
- ...în 1630, guvernatorul statului Massachusetts deținea singura furculiță din America?

Fig. 1. Elisabeta I (1558-1603), ultimul monarh al dinastiei Tudor, Anglia

Fig. 2. Tablou de epocă. În timpul monarhiilor absolute s-a format nobilimea de Curte. Palatele și castelele regale au devenit locul în care aceasta își făcea veacul, participând la programul comun oficiat de suveran, alături de sutele de curtezani, șambelani etc.

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

- A. „Nu vă lăsați guvernat; fiți stăpânul; să nu aveți niciodată favoriți, nici prim-ministru; consultați Consiliul dar decideți: Dumnezeu care v-a făcut rege, v-a dat luminile care vă sunt necesare. Toată puterea, toată autoritatea rezidă în mâna regelui (...). Tot ceea ce se află pe cuprinsul statului nostru ne aparține prin acest titlu. Cel ce a dat regi oamenilor a dorit ca ei să fie respectați ca locțiitori ai săi și le-a rezervat lor dreptul de a le examina conduita.“

Instrucțiuni pentru Delfin, în *Memoriile lui Ludovic XIV*

1. Ce tip de monarhie este descris în text? Prin ce se caracterizează aceasta?

2. De unde provine, conform textului, puterea nemăsurată a regelui?

3. Menționează cel puțin trei *caracteristici ale acestui tip de monarhie*.

B. „Mai întâi o încăpere lungă, unde stăteau în șir cam la vreo 200 de războaie de țesut. La fiecare lucra un bărbat, ajutat de un copil care-i întorcea suveicile. În încăperea următoare, vreo sută de femei pieptănau lâna. În alta, 200 de fete tinere, torceau. Venea apoi la rând un grup de copii — cam o sută și cincizeci. Ei scărmanau lâna. Pentru munca lor de o zi întreagă primeau ca hrană o bucată de pâine și un singur penny. Peste o mie de lucrători — bărbați, femei și copii — adunați sub un singur acoperiș! Așa arăta o manufactură propriu-zisă.”

Din balada populară *Jack din Newbury*, apărută la 1597,
text din Camil Mureșan, *Revoluția burgheză din Anglia*

1. Menționează cel puțin două caracteristici ale manufacturii.

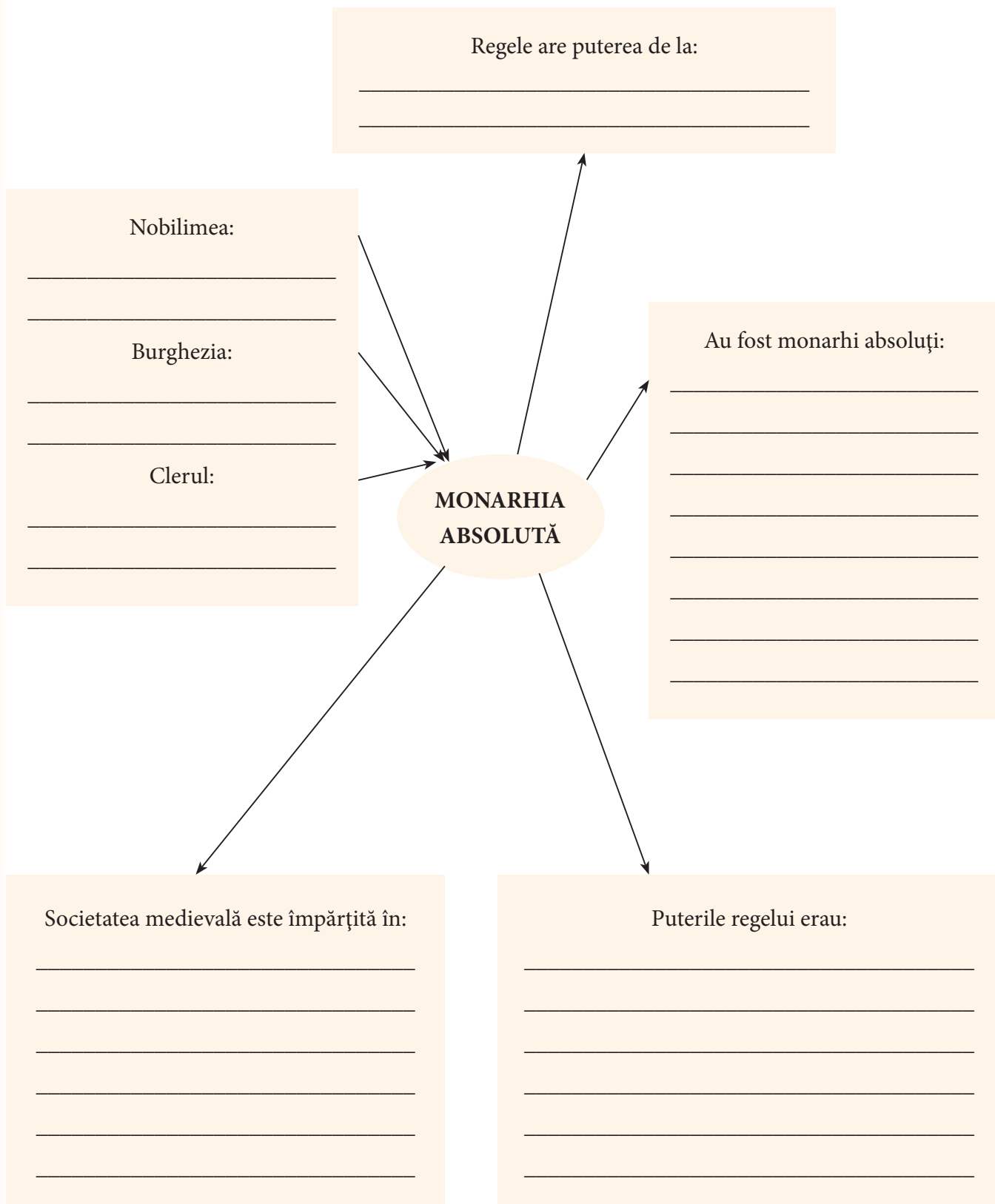
2. Ce plată primeau lucrătorii pentru munca lor?

3. Enumeră tipurile de lucrători și descrie cu ce se ocupa fiecare categorie.

4. Prin ce se deosebea o manufactură de un simplu atelier meșteșugăresc?

5. Scrie, în maximum cinci rânduri, părerea ta cu privire la munca făcută cu ajutorul copiilor.

II. Completează diagrama de mai jos.

FIȘA 12. SOLIMAN MAGNIFICUL

Știi că...

...sultanul Soliman a încălcat tradițiile otomane luând de nevastă o sclavă din haremul său, pe Roxolana (Hurrem)?

...Soliman a pus la cale asasinarea celui mai bun prieten al său, Ibrahim, și a poruncit executarea a doi dintre fiii săi, Mustafa și Baiazid?

...moartea lui Soliman a fost anunțată abia după 48 de zile, trupul său fiind înfășurat de marele vizir în așternuturi îmbibate cu ulei parfumat și așezat pe un pat lângă fereastra cortului pentru ca oștenii să-l vadă veghind și să nu păărăsească câmpul de luptă?

Fig. 1. Soliman I, sau Suleiman Legiuitorul, al zecelea sultan al Imperiului Otoman (1520-1566)

I. Citește textul și răspunde la cerințe.

- „Mai apoi (Soliman Magnificul) l-au pus domnu pre Ștefan Vodă (zis și Lăcustă), ficiorul lui Alixandru Vodă și el s-au întorsu înapoi cu multă dobândă dimpreună cu toată oastea sa. Decii Ștefan Vodă cu vlădicii și cu toți boierii au petrecut pe împăratul până la Dunăre și acolo au întorsu împăratul tot pleantul și robii, câți s-au aflatu de față și birul încă le-au iertatu. Și decii au trecut Dunărea...”

Cronica lui Grigore Ureche – Despre campania lui Soliman I în Moldova (1538)

1. Pe cine a numit Soliman domn al Moldovei?

2. Ce atitudine au avut domnul și mai-marii țării față de sultan?

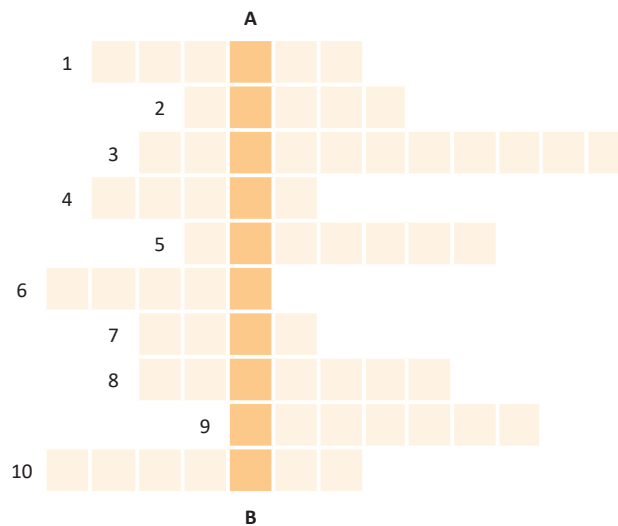
3. Cum i-a răsplătit sultanul pentru credința lor?

4. Ce fluviu a traversat Soliman pentru a se reîntoarce în Imperiul Otoman?

II. Informează-te din manual și de pe internet și desenează apoi pe harta de mai jos steluțe în dreptul orașelor/cetăților în care armata lui Soliman a obținut victorii și pătrate în dreptul orașelor/cetăților asediate, dar necucerite. Realizează o legendă proprie.

III. Completează rebusul de mai jos.

FIȘA 13. LUDOVIC AL XIV-LEA. PALATUL DE LA VERSAILLES

Știi că...

...supranumele „Regele Soare“ al lui Ludovic al XIV-lea, provine de la faptul că și-a luat drept emblemă Soarele, iar ca deviză formula *Nec pluribus impar* (Fără egal)?

...Ludovic al XIV-lea era mic de statură (circa 1,62 m) și de aceea purta pantofi cu toc, pentru a lăsa impresia că este mai înalt?

...Alexandre Dumas (tatăl) a scris romane istorice de aventuri din vremea regilor Ludovic al XIII-lea și Ludovic al XIV-lea?

Fig. 1. Ludovic al XIV-lea, portret de Hyacinthe Rigaud (1701)

Fig. 2. Sala Oglinzilor din Palatul de la Versailles

I. Așază pe axa cronologică principalele evenimente de politică externă ale regelui Ludovic al XIV-lea, după modelul de mai jos. Procedeați, într-un mod asemănător, și pentru evenimentele de politică internă.

Luptele cu olandezii

1672-1679

II. Completează rebusul alăturat cu termenii corespunzători definițiilor.

Vertical A-B: Oraș ridicat în timpul regelui Ludovic al XIV-lea

Orizontal:

1. Ludovic al... -lea, succesorul lui Ludovic al XIII-lea
2. Poreclă dată lui Ludovic al XIV-lea pentru a-i sublinia măreția (două cuvinte)
3. Stat condus de Ludovic al XIV-lea
4. Tip de organizare a monarhiei, în care regele deține toată puterea
5. Stat cu care se confruntă Ludovic al XIV-lea
6. Cardinal care a deținut funcția de prim-ministru în timpul în care Ludovic al XIV-lea era minor
7. ...de la Augsburg, alianță creată de statele vecine pentru a se apăra de politica de cuceriri dusă de Ludovic al XIV-lea
8. Clădire impunătoare, construită la Versailles, vizitată anual de mii de turiști (nearticulat)
9. ...de la Nantes, anulat de regele Ludovic al XIV-lea în 1685
10. Țară aflată în Războiul de succesiune cu Ludovic al XIV-lea

FIȘA 14. PETRU CEL MARE

Știi că...

...Petru cel Mare i-a obligat pe boieri să-și tundă bărbile, iar cei care au insistat să-și păstreze această podoabă facială au fost nevoiți să plătească o taxă?

...în timpul Marii Ambasade, Petru cel Mare a lucrat ca simplu muncitor pe șantierele navale din Olanda?

Fig. 1. Statuie ecvestră reprezentându-l pe Petru I, Sankt Petersburg, Rusia

Fig. 2. Palatul de Iarnă din Sankt Petersburg, construit în stil baroc, reședința țarului, Petru I al Rusiei

I. Citește lecția din manual, caută, cu ajutorul internetului, și alte informații despre Petru cel Mare și completează tabelul după model, adunând cel puțin alte patru informații pentru fiecare cadran.

Petru cel Mare	
Politică internă	Politică externă
A impus vestimentația vest-europeană	În 1709, l-a învins la Poltava pe regele Suediei, Carol al XII-lea.
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

II. Citește textele și răspunde la cerințe.

- A. „Articolul III: Drept aceea, noi, marele stăpânitor, maiestatea noastră imperială, îl asigurăm (pe Dimitrie Cantemir) și pentru moștenitorii tronului rusesc că noi nu vom avea dreptul să punem domn în Moldova, nici din Țara Muntenească, nici din orice familie străină, (...) și toată familia sa, parte bărbătească, o vom susține pe tronul Moldovei cu titlul de domn.“

Din Tratatul de alianță de la Luțk (1711)

- B. „Țarul încă cu oastea lui pogoându-se pe Prut în jos cu Dumitrașco Vodă Cantemir, care se hainise de către turci, acolo mai jos de Huși, în niște locuri rele, le-au ieșit înaintea turcii, tătarii, sfeții câți era și i-au ocolit din toate părțile și le-au dat război foarte tare; ei încă au slobozit focul ca niște viteji în 2-3 zile până ce au sfârșit pita de nu avea ce mânca.“

Anonimul Brâncovenesc – Despre Bătălia de la Stănilești pe Prut (1711)

1. Ce anume îi promite țarul domnului Moldovei? De ce?

2. Care este numele domnitorului moldovean? Dar al țarului care semnează acest tratat?

3. Când s-a încheiat Tratatul de la Luțk?

4. Unde a avut loc bătălia la care au participat țarul și domnitorul Moldovei?

5. Cum s-a comportat armata moldo-rusă? De ce a fost învinsă?

6. Caracterizează sursele A și B, folosind cuvintele „oficial” sau „neoficial” și justifică alegerea făcută.

7. Realizează un text istoric în care să prezinți, în aproximativ cinci rânduri, evenimentele relatate de cele două surse, în ordine cronologică.

Știi că...

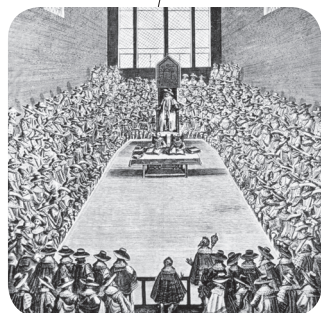
- ...denumirea de Marea Britanie se folosește din 1707, când și Scoția s-a unit definitiv cu Anglia?
- ...în vorbirea curentă, guvernul unei țări se mai numește și *cabinet* pentru că, la început, consilierii, apoi miniștrii regilor englezi se întruneau într-un cabinet din palatul regal?
- ...„Downing Street, nr. 10” este adresa prim-ministrului englez, locuință transmisibilă, donată de regele George al II-lea (1727-1760)?

I. Rezolvă caruselul, adăugând pe spațiile libere, cuvintele adecvate din lista de mai jos.

Revoluția Glorioasă, Dinastia Stuart, Restaurația Stuartilor, Republica.

Oliver Cromwell, numit „Lord Protector al Angliei”, în 1653

Iacob I Stuart (1603-1625), vorbind Parlamentului englez

Carol al II-lea Stuart (1660-1685), împreună cu soția sa

William al III-lea al Angliei, Franței, Irlandei și Scoției (1689-1702)

IV. Alege unul dintre cei doi termeni despărțiți prin bară oblică (tăind pe unul dintre ei), pentru a obține enunțuri adevărate.

- În 1653, Oliver Cromwell a fost desemnat, **Lord Protector al Angliei, Scoției și Irlandei/rege**.
- Carol al II-lea (1660-1685) și Iacob II (1685-1688) au condus Anglia în timpul **Războiului civil/Restaurației Stuartilor**.
- Declarația Drepturilor stabilea supremația **Parlamentului/regelui**.
- Tory și whig erau cele **două partide/camere** ale Parlamentului din Anglia secolului al XVII-lea.

V. Scrie în tabelul de mai jos, principalele etape ale Revoluției engleze.

1642-1649	_____
1649-1659	_____
1660-1688	_____
1689	_____

VI. Alcătuiește enunțuri corecte din punct de vedere istoric, folosind termenii de mai jos.

Vot cenșitar: _____

Constituție: _____

Puterea executivă: _____

FIȘA 16. ILUMINISMUL – RAȚIUNE, DREPTURI, IMPLICAREA OAMENILOR ÎN VIAȚA PUBLICĂ

Știi că...

- ...Isaac Newton a formulat celebra lege a gravitației universale după ce atenția i-a fost atrasă de un măr care a căzut dintr-un pom?
- ...celebra Enciclopedie, denumită și „Dicționar rațional al științelor, artelor și meseriilor“, cuprindea 28 de volume, 71 818 articole și 3 129 de ilustrații?
- ...Blaise Pascal, matematician și fizician al secolului al XVII-lea a inventat, la vârsta de 18 ani, prima mașină funcțională de calculat, numită Pascaline?

I. Cu ajutorul informațiilor din manual, dar și al unor surse suplimentare, completează numele ilumiiniștilor și al oamenilor de știință din imaginile de mai jos.

Isaac _____, om de știință englez (1642-1727)

Dennis _____, raționalist francez (1713-1784)

Immanuel _____, iluminist și filosof german (1724-1804)

II. Rezolvă criptograma pornind de la litera din mijloc, în direcția indicată de săgeată, urmând un traseu continuu, în formă de spirală. Vei descoperi zece termeni specifici Iluminismului. Scrie-i apoi, în coloana din dreapta.

T	L	A	I	C	O	S	T	C	A	
N	V	I	T	U	L	O	S	B	R	
A	O	S	I	B	I	T	N	A	T	
K	T	T	S	O	I	T	A	I	N	
A	L	E	E	N	R	→	A	M	T	O
T	I	N	R	A	L	I	S	N	C	
N	B	C	I	C	E	S	C	A	E	
A	E	I	C	L	O	P	E	D	I	
R	R	A	L	I	S	M	B	U	R	
E	L	O	T	E	I	Z	E	H	G	

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

III. Alege varianta corectă de răspuns.

- Dezvoltarea matematicii în secolul XVII s-a realizat prin contribuțiile lui Galilei, Kepler, Descartes, Pascal, Newton și:
 - Voltaire;
 - J. J. Rousseau;
 - Leibniz.
- Accentul pus pe gândirea critică a dus la apariția curentului de gândire:
 - umanist;
 - raționalist;
 - impresionist.
- Conform iluminiștilor, societatea și statul trebuiau să fie:
 - raționale;
 - absolutiste;
 - teologice.
- Iluminismul a cunoscut cea mai mare dezvoltare în:
 - Anglia;
 - Franța;
 - Germania.
- „Secolul luminilor” este considerat secolul:
 - al XVI-lea;
 - al XVII-lea;
 - al XVIII-lea.
- Dreptul la libertate este un drept:
 - politic;
 - natural;
 - religios.

IV. Ce idee comună se desprinde din citatele acestor importanți oameni de știință ai secolelor XVII-XVIII?

Sapere aude! („Îndrăznește să gândești!”) – Immanuel Kant (1724-1804)

Cogito, ergo sum. („Gândesc, deci exist”) – René Descartes (1596-1650)

„Omul nu este decât o trestie, cea mai slabă din natură; dar o trestie cugetătoare.” – Blaise Pascal (1623-1662)

V. Citește textul și răspunde la cerințe.

- „Oricare ar fi rezultatul, trebuie cel puțin să îndrăznim a reclama drepturile justiției și ale umanității și să încercăm încă o dată să smulgem fanaticului pumnalul din mână și superstițiosului legătura de pe ochi.”
Enciclopedia, Despre toleranță – articol nesemnat

- Numește o cauză a intoleranței religioase, așa cum rezultă din text.

- Ce consecințe ale intoleranței se manifestă în zilele noastre?

- Care sunt avantajele toleranței, în opinia ta?

FIȘA 17. MONTESQUIEU, J.J. ROUSSEAU, VOLTAIRE

Știi că...

- ...Parisul a mai fost numit și Orașul Luminilor deoarece a reprezentat centrul cultural al Iluminismului?
- ...din cauza numeroaselor condamnări nedrepte, închisoarea Bastilia a devenit, în epocă, simbolul absolutismului monarhic și al Vechiului Regim din Franța?
- ...peruca, semnul distinctiv al modei în Epoca Luminilor necesita a fi purtată cu multă grijă pentru a nu fi luată de vânt? Chiar și așa, „furtunile de peruci” erau frecvente!

Fig. 1. Jean-Jacques Rousseau
(1712-1778)

Fig. 2. Voltaire (1694-1778)

I. Citește textele și răspunde la cerințe.

- A. „Libertatea omului în societate este de a nu se supune decât acelei puteri legislative stabilite de comun acord în stat și de a nu recunoaște nicio autoritate și nicio lege în afara celor pe care le-a creat această putere conform misiunii încredințate.”

John Locke, *Eseu asupra puterii civile*

- B. „Vorbele nu constituie un corp delict (...). Cum să faci din așa ceva o crimă de lezmajestate? Pretutindeni unde s-a statornicit o asemenea lege nu a dispărut numai libertatea, ci însăși umbra ei.”

Montesquieu, *Despre spiritul legilor*

- C. „Oare când vom începe să aplicăm adevăratele principii ale umanității? Cum de avem obrazul să le reproșăm păgânilor martiriul creștinilor, când noi am dat dovadă de aceeași cruzime, în aceleași împrejurări?”

Voltaire, *Tratat despre toleranță*

1. Ce idee, dezvoltată de Jean-Jacques Rousseau, a fost inspirată din lucrarea lui John Locke?

2. La care dintre libertăți face referire Montesquieu, în textul B? De ce este ea importantă într-o democrație?

3. Ce trăsătură a Iluminismului este exemplificată în fragmentul care aparține lui Voltaire?

FIȘA 18. VIAȚA COTIDIANĂ. OPINIA PUBLICĂ ÎN SECOLUL AL XVIII-LEA

Știi că...

...aparitiia coridorului, a sălii de mese și diferențierea încăperilor (dormitor, baie, bibliotecă etc.), sunt invenții ale secolului XVIII?

...în 1796, Edward Jenner a experimentat primul vaccin, cel pentru combaterea variolei?

...abia în secolul XVIII, francezii s-au lăsat convingși de farmacistul A.- A. Parmantier că tuberculii de cartofi nu sunt toxici și pot fi consumați ca aliment?

...în 1745, o lege din Anglia a interzis bărbierilor să mai efectueze operații chirurgicale și extracții dentare?

I. Studiază tabelul și răspunde la cerințe.

Evoluția mortalității infantile în Franța (după J. Gelis)					
Perioadă	1740-1749	1750-1759	1760-1769	1770-1779	1780-1789
‰	275	263	256	254	265

1. Cum a evoluat, conform tabelului, mortalitatea infantilă în Franța, în a doua jumătate a secolului XVIII?

2. Cum îți explici această evoluție?

3. Care ar putea fi, în opinia ta, cauzele acestor procente ridicate, în comparație cu zilele noastre?

II. Citește textul și răspunde la întrebări.

- „Parizianul care călătorește în Europa cu greu poate să-și dea seama că a părăsit Parisul. Nu există astăzi, nicio persoană instruită care să nu vorbească franceza sau care să nu știe să o citească. [Este] o singură limbă pe care ne place să o vorbim și care ar deveni unică în cazul în care majoritatea europenilor ar fi consultați.“

Caracioli, *Europa franceză 1777*, în L. Réau, *L'Europe française au siècle des Lumières*

1. Care este explicația, în opinia ta, a faptului că franceza a devenit o limbă de circulație europeană, în secolul XVIII?

2. Din informațiile tale, scrie cum a mai fost numit Parisul, în secolul XVIII?

FIȘA 19. CONSTITUIREA SUA. DECLARAȚIA DE INDEPENDENȚĂ. CONSTITUȚIA

Știi că...

- ...ziua semnării Declarației de Independență, 4 iulie, a devenit Ziua Națională a SUA?
- ...Revoluția americană a fost ajutată și de voluntari europeni precum, francezul Gilbert de Lafayette sau eroul polono-lituanian Tadeusz Kościuszko?
- ...armata americană a fost comandată de generalul George Washington?
- ...Benjamin Franklin, revoluționar, dar și om de știință a inventat paratrăsnetul?

I. Completează coloanele tabelului de mai jos, cu evenimentele corespunzătoare fiecărui an.

1773	1781	1783	1787

II. Rezolvă explozia stelară.

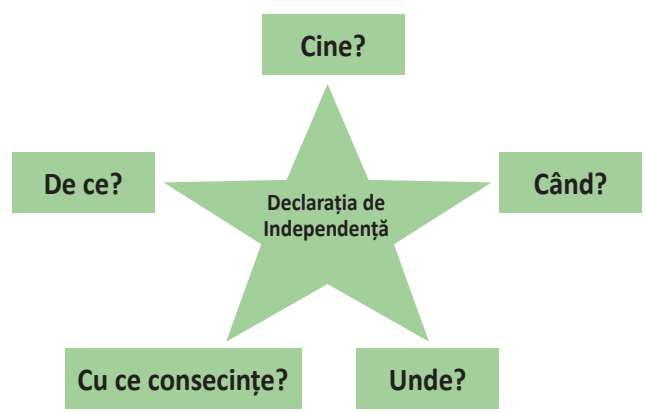

Fig. 1. Congresul Continental de la Philadelphia, 4 iulie 1776

III. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „De fiecare dată când o formă de guvernământ devine distrugătoare pentru acest scop [garantarea libertăților], poporul are dreptul să o schimbe și să instituie un nou guvern, bazându-l pe principiile și organizându-l în forma care îi vor părea cele mai potrivite pentru a-i conferi siguranța și fericirea.”

Declarația de Independență a SUA, 4 iulie 1776

B. „Urăsc sclavia. M-am născut într-o țară în care sclavia a fost stabilită (...) cu mult înainte de a mă naște eu. Am găsit religia creștină și sclavia protejate, în cadrul aceleiași culturi (...). Nu eu sunt cel care i-am pus în sclavie. Cu toate acestea lucrez la mijloacele de emancipare a multora dintre ei (...).”

Scrisoarea unui plantator din Carolina, în A. Kaspi, Independența americană

1. Care este scopul unei guvernări, conform sursei A?

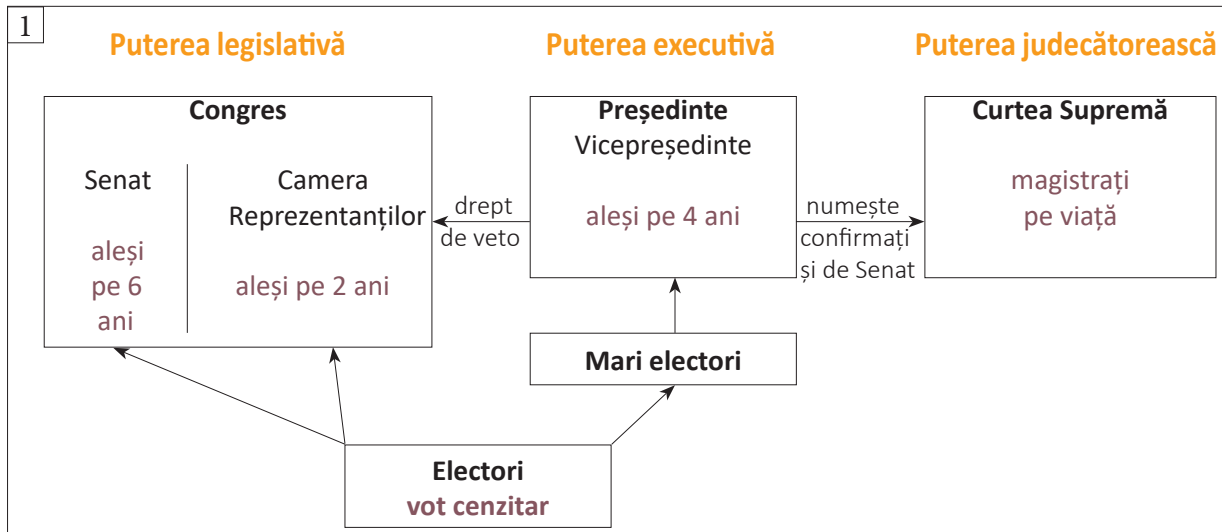
2. Ce idee iluministă se reflectă în fragmentul citat din Declarația de Independență?

3. Ce practică inumană era acceptată în SUA, dar și în alte state, în acea perioadă, conform sursei B?

4. Care ar fi, în opinia ta, motivele acestei acceptări?

IV. Studiază schema de mai jos (caseta 1) și rezolvă cerințele.

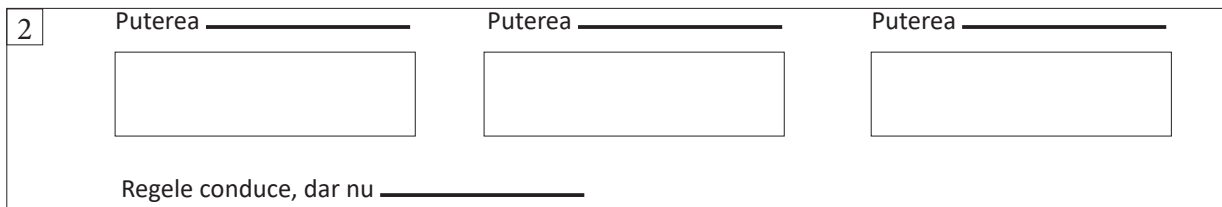
Guvernământul Statelor Unite ale Americii – Republică federativă

1. Care sunt cele trei puteri într-un stat democratic?

2. Ce instituție deține puterea legislativă în SUA?

3. Completează, în caseta 2, schema unei monarhii constituționale, după modelul din caseta 1.

4. Compară forma de guvernare a SUA cu cea a Marii Britanii, pe baza celor învățate și completează tabelul.

Marea Britanie	Asemănări	SUA

FIȘA 20. REVOLUȚIA FRANCEZĂ. DE LA SUPUS LA CETĂȚEAN

Știi că...

...dărâmarea Bastiliei de către populația Parisului a avut loc în ziua de 14 iulie 1789, astăzi Ziua Națională a Franței?

...în timpul Revoluției Franceze a fost compus imnul național al Franței, *La Marseillaise*?

...polițiile revoluționare înarmate care apărau Parisul erau formate mai ales din cei săraci, numiți *sans-culottes*?

...primele restaurante din Paris au fost înființate de celebrii bucătari ai mării aristocrații franceze care rămăseseră șomeri deoarece Revoluția i-a alungat pe nobili?

I. Alege unul dintre cei doi termeni despărțiți prin bară oblică (tăind pe unul dintre ei), pentru a obține enunțuri adevărate.

1. În 1789, Starea a Treia a proclamat **Adunarea Națională Constituantă/Patria în primejdie**.
2. Ludovic al XV-lea/al XVI-lea a trădat revoluția, complotând cu forțe externe.
3. În 1792 a fost proclamată **Republica/Monarhia constituțională**.
4. Dictatura iacobină a fost înlocuită cu Directoratul, în **1795/1799**.

II. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe apelând și la cunoștințele din lecție.

În momentul izbucnirii Revoluției Franceze, au fost publicate și răspândite mai mult de 5 000 de foi volante și eseuri. Celebră a fost broșura abatelui Sieyès, intitulată *Ce Este Starea a Treia?* Efectul acesteia asupra opiniei publice a fost considerabil.

- A. „Avem să punem trei întrebări. 1. Ce este Starea a Treia? Totul. Ce a fost până în prezent în ordinea politică? Nimic. Ce dorește ea? Să devină ceva.“

1. Din cine era alcătuită Starea a Treia și ce își propunea ea?

2. De ce a considerat Starea a Treia că este necesar să formeze o Adunare Națională Constituantă?

Caietele de doleanțe ale parohiilor rurale, urbane și ale privilegiaților au jucat un rol foarte important în conturarea cererilor Stării a Treia și a programelor politice ale diverselor cluburi.

- B. „1. Stările Generale să fie convocate periodic. (...) 3. Stările Generale sunt însărcinate de a repartiza impozitele și de a le vărsa în trezoreria națională (...). 6. Nu pot fi afectate libertățile particulare ale fiecărui Cetățean altfel decât în forma și cauzele prevăzute de legi.“

Caietul de doleanțe al parohiei rurale Saint-Calais

1. Precizează una dintre cele trei puteri în stat, care este menționată în caietul de doleanțe citat.

2. Ce semnifică, în opinia ta, ortografierea cu majusculă, a cuvântului Cetățean?

III. TEMĂ DE REFLEXIE: Pro și contra!

Organizați o dezbatere pe tema Monarhie sau Republică? Porniți de la cunoștințele voastre despre iluminisții francezi, monarhia engleză și republica americană. Căutați și informații noi despre unii lideri ai Revoluției Franceze, precum J.P. Brissot, J. Danton, M. Robespierre, J.P. Marat, Saint-Just.

IV. Rezolvă aritmogriful înlocuind cifrele cu literele asociate acestora. Scrie apoi, scurte definiții corespunzătoare fiecărui cuvânt/termen descoperit.

														A															
					L ₅	9	M ₄	9	1	S ₁₂	3	8	5	5	9	8	12	E ₃											
					8	6	5	8	3																				
									V	9	5	4	Y																
12	9	10	12	11	6	5	O ₇	2	2	3	12																		
					B ₁₃	9	12	2	8	5	8	9																	
								C ₁₁	5	U ₆	13	6	R ₁	8															
					11	7	9	5	8	14	I ₈	3																	
								10	A ₉	14	8	6	N ₁₀	3															
11	7	10	12	T ₂	8	2	6	T ₁₄	8	3																			
														B															

Verticala A-B: _____

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

FIȘA 21. DECLARAȚIA DREPTURILOR OMULUI ȘI ALE CETĂȚEANULUI

I. DECLARAȚIA DREPTURILOR OMULUI ȘI ALE CETĂȚEANULUI este ultimul document din seria celor trei care au deschis noua epocă modernă în istorie. Dintre toate însă, cel mai important, prin ecoul și consecințele pe care le-a avut la scară europeană. Declarația a fost adoptată în 26 august 1789, iar regele a ratificat-o în 5 octombrie. Ea este și astăzi fundament al Constituției franceze.

Citește textul Declarației și rezolvă cerințele.

„Preambul

Reprezentanții poporului francez, constituiți în Adunarea Națională, (...), au decis să expună, într-o declarație solemnă, drepturile naturale, inalienabile și sacre ale omului (...).

Art. 1. Oamenii se nasc și rămân liberi și egali în drepturi. (...)

Art. 2. Scopul fiecărei asociații politice este conservarea drepturilor naturale și inalienabile ale omului. (...) libertatea, proprietatea, dreptul la siguranță și la rezistență la opresiune.

Art. 3. Principiul oricărei suveranități rezidă în principal în națiune (...).

Art. 4. Libertatea este de a face tot ceea ce nu face rău altora (...).

Art. 5. Legea poate interzice numai acțiunile dăunătoare pentru societate. (...)

Art. 6. Legea este o expresie a voinței generale. (...) aceeași pentru toată lumea (...) Toți cetățenii, fiind egali în ochii legii, sunt la fel de eligibili pentru toate angajările publice, în funcție de capacitatea lor (...).

Art. 7. Niciun om nu poate fi acuzat, arestat, nici deținut decât în cazurile stabilite prin lege (...).

Art. 8. (...) nimeni nu poate fi pedepsit decât în virtutea unei legi promulgate anterior delictului.

Art. 9. Orice om este presupus nevinovat, până în momentul în care a fost declarat vinovat (...).

Art. 10. Nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru opiniile sale, dacă manifestarea lor nu tulbură ordinea publică stabilită prin lege.

Art. 11. Comunicarea liberă a gândurilor și opiniilor este unul dintre drepturile cele mai de preț ale omului; (...).

Art. 12. Garantarea drepturilor omului și ale cetățeanului necesită o forță publică instituită în avantajul tuturor (...).

Art. 13. Pentru întreținerea forței publice și pentru cheltuielile administrative, o contribuție comună este indispensabilă (...) în raport cu posibilitățile [fiecăruia].

Art. 15. Societatea are dreptul să ceară socoteală oricărui funcționar public pentru modul în care își îndeplinește funcția.

Art. 16. Orice societate care nu asigură garanția drepturilor și nu statornicește separarea puterilor este lipsită de constituție.

Art. 17. Proprietatea fiind un drept inviolabil și sacru, nimeni nu poate fi privat de ea, cu excepția cazurilor [de] necesitate publică, (...) și cu condiția unei juste despăgubiri

1. Care este, conform textului, definiția *libertății*?

2. Dar rolul unei constituții?

3. Grupează articolele în:

a) drepturi ale oamenilor:

b) drepturi ale cetățenilor:

c) drepturi ale națiunii:

4. Corespunde documentul, devizei revoluționare: *Libertate, Egalitate, Fraternitate*? Argumentează!

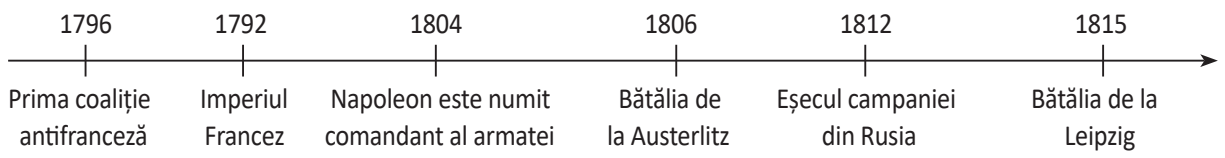
5. Ce rol a jucat Declarația, în cadrul Revoluției Franceze? Ce importanță mai are astăzi?

FIȘA 22. NAPOLEON I ȘI RĂSPÂNDIREA IDEILOR REVOLUȚIEI FRANCEZE ÎN EUROPA

Știi că...

- ...în timpul Revoluției Franceze a fost abolită sclavia neagră (1794), dar a fost reintrodusă de Napoleon Bonaparte?
- ...un nou calendar a fost adoptat în Franța în perioada 1792-1806, schimbându-se atât denumirile lunilor, zilelor, cât și numerotarea anilor?
- ...Napoleon a creat și un nou stil artistic, numit *stilul empire*?
- ...recamierul, ca piesă de mobilier, este o invenție din timpul lui Napoleon și poartă numele Doamnei de Recamier, care l-a folosit pentru prima dată?
- ...un batalion de transilvăneni din Năsăud l-a oprit pe Napoleon să traverseze un pod, în Bătălia de la Arcole (1796)?

I. Studiază cu atenție axa cronologică de mai jos și răspunde la cerințe.

1. Corectează greșelile care s-au strecurat.

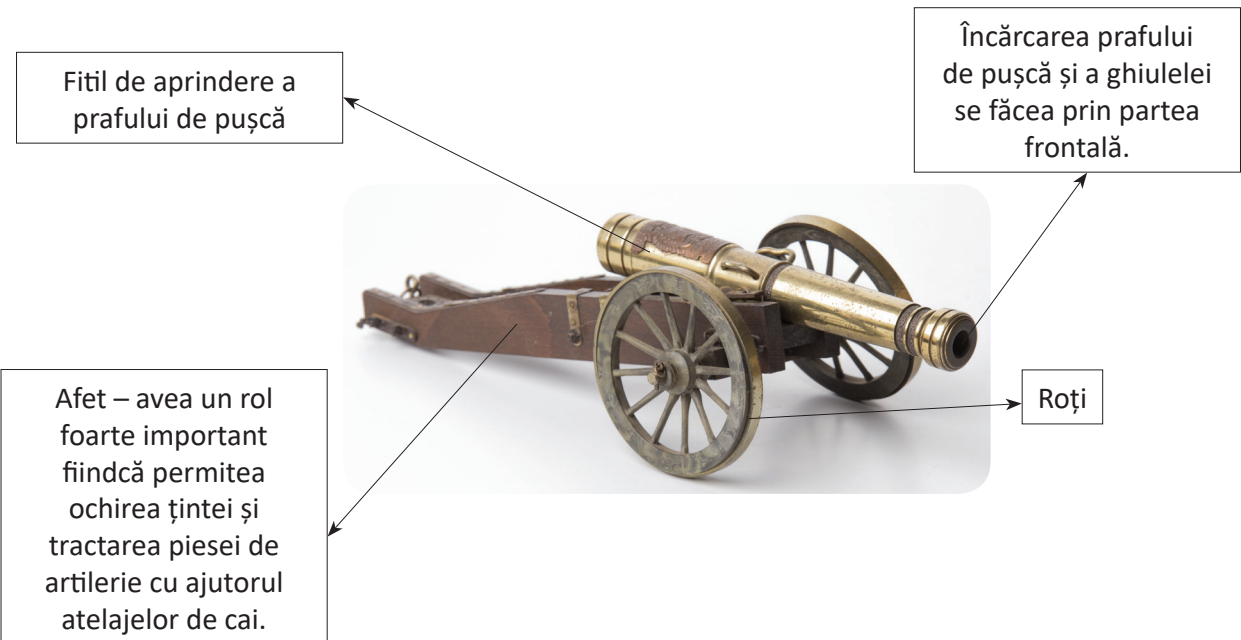
2. Ce evenimente mai poți adăuga?

II. Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri.

1. Prin Blocada continentală, Napoleon a interzis statelor europene, comerțul cu Anglia.	☐ A	☐ F
2. Bătălia de la Waterloo (1815) este cunoscută și sub numele de „Bătălia națiunilor“.	☐ A	☐ F
3. După înfrângerea sa definitivă, Napoleon Bonaparte a fost exilat pe Insula Elba.	☐ A	☐ F
4. Codul Civil (1804) era considerat de Napoleon ca fiind cea mai importantă realizare a sa.	☐ A	☐ F

III. Napoleon Bonaparte este autorul unor memorabile fraze. Caută astfel de citate în diverse surse și scrie câteva dintre ele.

B. Schița unui tun

1. Când și-a început Napoleon Bonaparte cariera militară?

2. În ce domeniu militar (armă) era el specializat?

3. Ce a impus Napoleon în bătăliile sale?

4. Ce este un afet de tun și ce rol avea?

FIȘA 23. REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ. IMPACTUL ÎN VIAȚA OAMENILOR

Știi că...

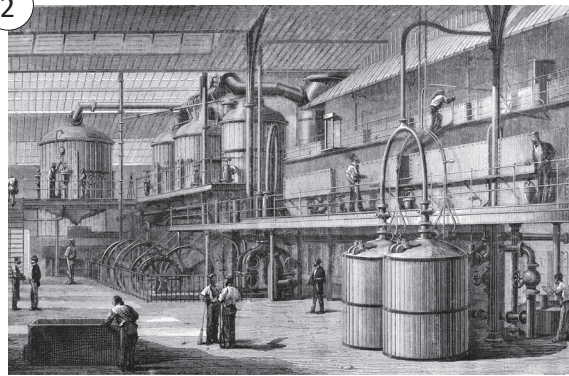
- ...abia în timpul lui Napoleon a fost adusă apa în Paris?
- ...în Anglia, dreptul la grevă a fost recunoscut prin lege, în anii 1824-1825?
- ...nevoia de cărbune pentru producerea aburului a dus la defrișarea unor suprafețe foarte mari de păduri din Europa?
- ...locomotiva cu aburi a fost inventată de George Stephenson în 1814?
- ...primul vapor cu aburi, inventat de Robert Fulton s-a numit, „Clermont“?

I. Privește cu atenție imaginile și răspunde la cerințe.

1

2

1. Care dintre imagini ilustrează o manufactură și care, o fabrică?

manufactură: _____ ; fabrică: _____

2. Ce deosebiri observi?

II. Studiază tabelul și răspunde la cerințe.

Legi referitoare la muncă, în Franța		
	Vârstă	Condiții de muncă
Legea din 1841	8-12 ani	8 h/zi
	12-16 ani	12 h/zi
	Până la 13 ani	Interzisă pe timp de noapte
	Până la 13 ani	Interzisă duminică și de sărbători
Legea din 1874	10-12 ani	6 h/zi
	12-15 ani	6 h/zi până la obținerea certificatului de studii, apoi 12 h/zi
	Până în 16 ani	Interzisă pe timp de noapte

1. Care erau, în opinia ta, cauzele exploatării muncii copiilor, în secolul al XIX-lea?

2. Cum a evoluat legislația referitoare la această problemă în Franța?

3. Compară aceste legi cu situația actuală și exprimă un punct de vedere.

III. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „...între anii 1760-1800 s-a produs o schimbare majoră. (...) lucrurile din bumbac au început să fie produse în fabrici mult mai mecanizate. Între anii 1750-1770, Anglia importa în medie 1 000-3 000 de tone de bumbac pe an, de obicei din India. Până în anul 1790 această cifră a urcat la 14 000 de tone pe an și până în 1840 la 208 000 de tone.”

Daniel Chirot, *Societăți în schimbare*

B. „Pentru a lua măsura noului venit [forța aburului], nu ajunge, oare, să privim cu atenție uriașa dezvoltare a Manchesterului? Oraș modern cu sutele lui de uzine cu cinci sau șase etaje (și mai multe) dominate fiecare de câte un coș imens și de un panăș de fum negru. El supune stăpânirii sale orașele învecinate, inclusiv Liverpoolul, în ajun încă mare port al traficului de sclavi, transformat în principala poartă de intrare a bumbacului brut, în primul rând a bumbacului Statelor Unite.”

Fernand Braudel, *Timpul lumii*

1. Numește industria la care face referire sursa A.

2. Ce invenție a favorizat dezvoltarea ei?

3. Ce orașe sunt menționate în sursa B? În ce țară se află ele?

4. Prin ce se remarcău aceste orașe?

Știi că...

...denumirea statului Bolivia provine de la numele lui Simon Bolivar, iar numele oficial al Venezuelei este Republica bolivariană Venezuela, care are ca monedă bolivarul?

...celebru poet englez George Byron a murit în 1824, la Missolonghi, luptând alături de greci împotriva Imperiului Otoman?

I. Caută informații on-line și completează tabelul de mai jos.

Revoluții	Perioadă	Cauze	Efecte
Revoluția _____	1815-1817	Apăsătoarea dominație otomană	Obținerea autonomiei
Revoluția _____	1820-1821	Dominația austriacă și absolutismul monarhic	Înfrângerea revoluției prin intervenția Austriei
Revoluția din _____	1821	Domniile fanariote și nevoia unor reforme moderne	Înfrângerea revoluției prin intervenția otomanilor
Revoluția _____	1821-1823	Regimul absolutist al regelui Ferdinand al VII-lea	Înfrângerea revoluției prin intervenția Franței
Revoluția _____	1822-1828	Dominația otomană	Obținerea independenței prin intervenția Rusiei, Angliei și Franței
Revoluția _____	1830	Tendențele absolutiste ale regelui Carol al X-lea de Bourbon	Urcarea pe tron a lui Ludovic Filip de Orleans
Revoluția _____	1830	Dominația olandeză	Desprinderea Belgiei și a Luxemburgului de Olanda
Revoluția _____	1830-1831	Dominația rusă	Înăbușirea brutală a revoluției

II. Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

- „Prin urmare, Continentele Americane (...) nu pot constitui subiectul unei viitoare colonizări din partea puterilor europene. (...) Vom considera orice încercare a acestora de a-și extinde influența în emisfera vestică drept periculoasă pentru pacea și siguranța noastră. Vom considera orice tentativă din partea unei puteri europene de a oprima sau de a controla aceste popoare [americane care luptă pentru libertate], drept o atitudine ostilă față de Statele Unite.“

James Monroe, *Doctrina Monroe* (1823)

1. Cui i-a folosit această declarație?

2. Ce plan a împiedicat președintele american?

3. Care este ideea principală a Doctrinei Monroe?

III. Verifică într-un atlas geografic care dintre statele din tabelul de mai jos nu mai există astăzi.

State	Independența
Mexic	1810
Statele Unite ale Americii Centrale	1823
Columbia	1810
Venezuela	1811
Brazilia	1822

IV. Studiază harta de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Europa după Congresul de Pace de la Viena (1815)

1. Care sunt țările dependente de Imperiul Otoman? Indiciu → culoarea mov

2. Ce țară era dependentă de Rusia? Indiciu → culoarea verde

3. Care erau cele mai importante state din Confederația Germană? Indiciu → culorile maro și galben

4. Care era cel mai important stat italian? Indiciu → culoarea verde

FIȘA 25. ANUL 1848 ÎN EUROPA

Știi că...

- ...pentru rolul jucat în înăbușirea revoluțiilor de la 1848 Rusia a fost supranumită „jandarmul Europei“?
- ...prințul Metternich, cancelar al Austriei între anii 1821 și 1848, a trebuit să demisioneze și să fugă din Viena pentru a scăpa de furia revoluționarilor?
- ...deviza Revoluției române de la 1848 era „Dreptate și frăție!“?

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

- A. „Guvernul provizoriu vrea republica în funcție de aprobarea poporului și va consulta poporul fără întârziere. Dorește unitatea națiunii, care de acum înainte va cuprinde toate clasele și toți cetățenii; dorește autogovernarea națiunii.“

Proclamația guvernului provizoriu francez (24 februarie 1848)

- B. „Națiunea română, răzimată pe principiul libertății, egalității și frățietății, pretinde independența sa națională, în respectul politic, ca să figureze numele său, ca națiunea română să-și aibă reprezentanții săi la Dieta Țării în proporțiune cu numărul său...“

Petiția Națională a românilor din Transilvania, Art. 1 (Blaj, mai 1848)

1. Pe ce principii se întemeia Republica Franceză, conform sursei A?

2. Ce solicitau revoluționarii români din Transilvania, potrivit sursei B?

3. Ce asemănări există, pornind de la cele două texte, între revoluționarii francezi și cei români?

4. Când și unde a apărut „Principiul libertății, egalității și frățietății“?

II. Cum interpretezi refuzul regelui prusac Frederic Wilhelm al IV-lea (1840-1861) de a primi coroana Germaniei fiindcă „vine din noroi”? Gândește-te că Frederic era un rege absolutist, iar coroana i-a fost oferită de Parlamentul de la Frankfurt. De unde provine puterea unui monarh absolutist? Dar a Parlamentului?

III. Colorează, pe harta de mai jos, statele în care au avut loc revoluții în anii 1848-1849. Folosește culori diferite pentru a evidenția statele în care revoluția a avut succes și pe cele în care revoluția a fost învinsă. După aceea, colorează cu alte culori statele care au contribuit la înfrângerea revoluțiilor, precum și statele în care nu s-au produs revoluții. Apoi, realizează legenda hărții.

Legenda hărții

FIȘA 26. ROMÂNII ȘI MODERNITATEA

Știi că...

...în timpul lui Al.I. Cuza s-a impus numele România, s-a stabilit capitala la București și s-a creat drapelul tricolor?
...leul, moneda națională, a apărut în timpul lui Carol I, în 1867?

I. Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

- „Jur de a fi credincios legilor țării, de a păzi religionea românilor, precum și integritatea teritoriului ei și a domni ca domn constituțional.“

Jurământul lui Carol I rostit în fața Parlamentului român (10 mai 1866)

1. De ce a depus Carol I jurământul în fața Parlamentului? Pe cine reprezintă această instituție?

2. Ce obligații și-a asumat prin jurământ?

II. Datează și așază în ordine cronologică următoarele evenimente. Scrie anul în spațiul de sub eveniment, iar în casetele de mai jos cifra de ordine a fiecărui eveniment, astfel încât acestea să apară în ordine cronologică.

I. Congresul de Pace de la Paris:

II. Unirea Principatelor Române:

III. România devine stat independent:

IV. Urcarea lui Carol I pe tronul României:

III. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Art. 2. Pentru ca niciun inconvenient sau pericol să nu rezulte pentru România din faptul trecerii trupelor ruse pe teritoriul său, Guvernul Majestății Sale Împăratul tuturor Rusiilor se obligă să mențină și să respecte drepturile politice ale statului român, astfel cum rezultă din legile interioare, și tratatele existente, precum și să mențină și să apere integritatea (teritorială) actuală a României.”

Din Convenția româno-rusă (4 aprilie 1877)

B. „Art. 45. Principatul României retrocedează M.S. Împăratul Rusiei partea din ținutul Basarabiei, care a fost despărțită de Rusia în urma Tratatului de la Paris din 1856...”

Din Tratatul de Pace de la Berlin (13 iulie 1878)

1. A respectat Rusia promisiunea făcută României, așa cum reiese din sursa A?

2. Ce teritoriu a fost cedat Rusiei, potrivit sursei B?

3. De ce crezi că Rusia a făcut o promisiunea pe care nu a respectat-o?

4. Caută on-line mai multe informații despre Tratatul de Pace de la Berlin și scrie în spațiul de mai jos ce teritorii au intrat în posesia României prin acest document internațional.

5. Caută on-line definiția conceptului de „stat independent” și scrie-o în spațiul de mai jos.

FIȘA 27. FORMAREA STATELOR NAȚIONALE ÎN SECOLUL AL XIX-LEA: GERMANIA

Știi că...

...în timpul împăratului Mutsuhito (1867-1912) Japonia a trecut de la stadiul de stat medieval la rangul de mare putere, aidoma Germaniei sau Rusiei?

...principala cauză a Războiului civil american a fost problema sclavilor negri a căror eliberare nu era dorită de statele din Sud?

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Art. 1. Franța renunță în favoarea Imperiului German la toate drepturile sale asupra teritoriilor [Alsacia și Lorena] aflate la est de frontiera mai jos descrisă (...). Art. 2. Franța va plăti Maiestății Sale Împăratul Germaniei suma de 5 miliarde de franci.”

Din tratatul de pace preliminar între Franța și Imperiul German (Versailles, 26 februarie 1871)

B. „Toată Europa simte nevoia de a preveni frecventele lupte care apar între două dintre cele mai importante națiuni din inima civilizației europene, iar cea mai simplă cale pentru a face asta este întărirea securității aceleia care în mod indiscutabil este mai atașată păcii.”

Otto von Bismarck, *Despre anexarea provinciilor Alsacia și Lorena* (mai 1871)

1. Ce condiții de pace au fost impuse Franței, potrivit sursei A? Cât de dure erau?

2. Cum a justificat Bismarck anexarea Alsaciei și Lorenei, conform sursei B?

3. De ce era Germania victorioasă „mai atașată păcii” decât Franța?

4. Ce sentiment a stârnit pacea impusă de germani în rândul francezilor?

II. Așază termenii din lista de mai jos la locul potrivit.

istoria, Franța, Wilhelm I, capitulat, vagon de tren, Primului Război Mondial, cancelarul.

După înfrângerea din 1871, _____ a căutat să-și ia revanșa. Pentru a se apăra de pericolul francez _____ Otto von Bismarck a creat un sistem de alianțe, care, în cele din urmă, a stat la baza izbucnirii _____ Germania a fost învinsă, iar Conferința de Pace s-a deschis la Versailles, în Sala Oglinzilor, la 18 ianuarie 1919. Exact în locul și la data în care _____ a fost încoronat împărat al Germaniei. Francezii au considerat că s-au răzbunat, dar _____ i-a contrazis. La 22 iunie 1940, Franța a _____ în fața Germaniei naziste, iar Hitler a cerut ca acest act să fie semnat în același _____ în care, în 1918, germanii au semnat capitularea care a pus capăt Primului Război Mondial.

III. În imaginea de mai jos este prezentată capitularea lui Napoleon al III-lea, după Bătălia de la Sedan (2 septembrie 1870), în fața lui Wilhelm I. Studiază imaginea și alege varianta corectă.

1. Ce semnifică cedarea propriei săbii în mâinile învingătorului?

a. un gest de triumf;

b. un gest de capitulare.

2. Care este atitudinea ofițerilor francezi?

a. sunt bucuroși;

b. sunt resemnați.

3. Care este atitudinea ofițerilor germani?

a. sunt mândri;

b. sunt umiliți.

4. Otto von Bismarck este îmbrăcat în alb. Ce înseamnă faptul că el se află în spatele monarhului său într-un moment atât de important?

a. este artizanul victoriei și unificării Germaniei;

b. este lipsit de importanță.

II. Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

- „Dimineața, în timp ce-și făcea târguielile la băcănia negustorului Lukianov, Grigori auzise pe cineva povestind că un soldat rus care căzuse prizonier undeva, prin nu știu ce ținuturi îndepărtate, la granița dinspre Asia, fiind silit sub amenințarea cu moartea și a celor mai cumplite torturi să se lepede de legea creștină și să treacă la islamism, nu se înduplecase în ruptul capului (...), lucruri care se aflau scrise în ziarul sosit chiar în ziua aceea.”
F.M. Dostoievski, *Frații Karamazov*

1. În ce țară se petrece acțiunea din romanul *Frații Karamazov*?

2. Pe baza răspunsului oferit la întrebarea anterioară și pe baza numelui, poți deduce naționalitatea scriitorului?

3. Cum a ajuns știrea despre soldatul rus la urechile lui Grigori?

III. Alfred Nobel, inventatorul dinamitei, a murit în 1896. Testamentul său stabilea ca o mare parte a averii să fie folosită pentru acordarea unor premii celor mai merituoși artiști și savanți. Premiile Nobel se acordă anual începând cu 1901.

Scrie în spațiul de mai jos câteva detalii despre viața lui Alfred Nobel, categoriile pentru care se oferă premii, precum și un laureat al premiului Nobel. Documentează-te accesând următoarele site-uri: www.wikipedia.com, www.nobelprize.org.

IV. Nikola Tesla (1856-1943) a fost unul dintre cei mai importanți savanți de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul celui următor. Curentul alternativ, folosit astăzi pe scară largă a fost marea lui descoperire, care s-a impus în fața curentului continuu, susținut de Edison. Cei doi și-au disputat întâietatea în domeniul electricității în ceea ce se numește „războiul curenților”. Mai mult, este creditat de către mulți istorici, ca fiind adevăratul inventator al telegrafului fără fir, atribuit în acest moment lui Marconi.

Privește imaginea alăturată și alege varianta corectă.

1. Nikola Tesla citește în apropierea unei „furtuni electrice”. Atitudinea lui indică:

a. spaimă;

b. relaxare.

2. Nikola Tesla este relaxat pentru că:

a. curentul este inofensiv grație invențiilor sale;

b. este obișnuit cu manifestările curentului electric.

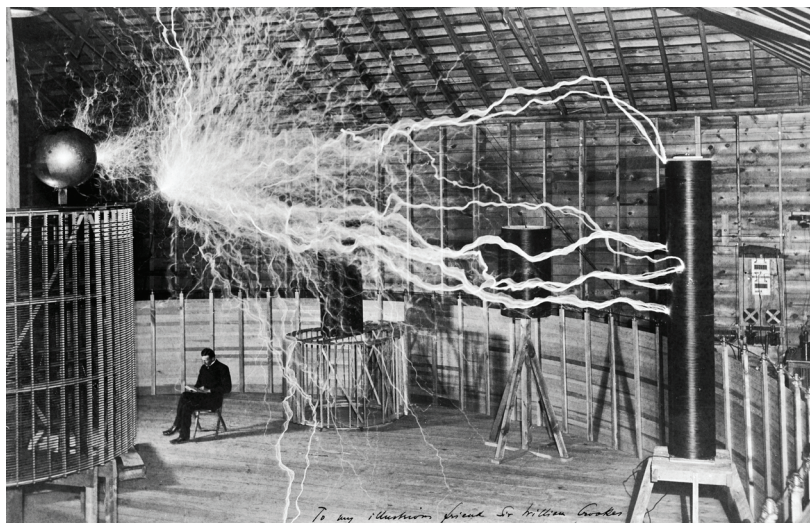

Fig. 1. Nikola Tesla în laboratorul său din Colorado Springs (cca. 1900)

V. La Colorado Springs Tesla a testat celebra bobină Tesla. Caută on-line și notează în spațiul de mai jos definiția bobinei electrice.

VI. Codul Morse este compus dintr-o înșiruire de linii și puncte dispuse într-o anumită ordine. Scrie-ți numele folosind Codul Morse reprodus în tabelul de mai jos.

Litera	Cod
A	. -
B	-...
C	-.-.
D	-..
E	.
F	..-.
G	--.
H
I	..
J	.---
K	-.
L	.-..
M	--

Litera	Cod
N	-.
O	---
P	.-.
Q	--.
R	.-.
S	...
T	-
U	..-
V	...-
W	.-.
X	-.
Y	-.--
Z	--..
